Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 12 сентябрь 1973 йил, чоршанба ✦ № 215 (15.689). ✦ Баҳоси 2 тийин.

ПАХТАКОР ВА МЕХАНИЗАТОР ЎРТОҚЛАР, ДАЛАДА ЧИНАКАМ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАНИ ҚИЗИТИБ ЮБОРАЙЛИК. 15 СЕНТЯБРГА ҚАДАР ДЕФОЛИАЦИЯНИ ҲАММА ЖОЙДА ТУГАЛЛАЙЛИК, ЙИҒИМ-ТЕРИМНИ УЮШҚОҚЛИК БИЛАН ЎТКАЗАЙЛИК. МАШИНАЛАРНИНГ ЮКСАК УНУМ БИЛАН ИШЛАШИНИ ТАЪМИНЛАЙЛИК.

ДОН-ДУККАКЛИ ЭКИНЛАР, ШОЛИ, МАККАЖЎХОРИ ДОНИНИ ТЕЗДА ДАВЛАТГА ТОПШИРИБ, СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТИМИЗНИ БАЖАРАЙЛИК.

БУ ЙИЛ РЕСПУБЛИКАМИЗ БЎЙИЧА 5 МИЛЛИОН ТОННА САБЗАВОТ ТАЙЁРЛАШИМИЗ КЕРАК. ЕТИШТИРИЛГАН МЎЛ САБЗАВОТ ҲОСИЛИНИ, КАРТОШКА, МЕВА, УЗУМ, ПОЛИЗ ЭКИНЛАРИ МАҲСУЛОТЛАРИНИ НОБУД ҚИЛМАЙ ТЕЗДА ЙИҒИБ-ТЕРИБ ОЛАЙЛИК.

ТЕРИМДА МУСОБАҚАНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК

Республикамиз меҳнаткашлари фидокорона меҳнат қилиб, барча турдаги қишлоқ хўжалик экинларидан мисли кўрилмаган юқори ҳосил етиштирдилар. 4 миллион 750 минг тонна пахта, 5 миллион тонна сабзавот, кўплаб маккажўхори дони, шоли ва бошқа маҳсулотлар тайёрлаш ҳақидаги мажбуриятларимизни шараф билан бажариш учун ҳамма имкониятларга эгамиз. Дон-дуккакли экинлардан бир ярим миллион тонна хирмон кўтаришимиз керак. Партия ташкилотлари олдида етиштирилган ҳосилни жуда қисқа фурсатда йиғиб-териб олиш учун бутун куч ва техника воситаларини тўла сафарбар этишдек муҳим вазифа турибди. Давлат аҳамиятига эга бўлган бу ишларни нечоғли тез ва соз бажарсак, вақтдан ютамиз, маҳсулот сорти ва сифатининг юқори бўлишига эришамиз.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев социалистик мусобақанинг ролига юксак баҳо бериб, бундай деди: социалистик мусобақа омманинг жонли ижоди бўлиб, илғорларни актив қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантиришнигина эмас, балки орқада қолган ёки етарли даражада ҳалол меҳнат қилмаётган кишиларни ҳам аниқ билиб олишни талаб этади. Бу ишни ҳамманинг кўз олдида ошкора бажариш керак, токи кишилар бутун куч-ғайратларини сарф қилиб ишлаётганларнигина эмас, балки хўжакўрсинга, қўл учи билан ишлаётганларни ҳам билиб олсинлар. Бизда шундай ҳоллар ҳам учраб турадики, баъзи кишилар мажбурият қабул қилинган вақтда шовқин-сурон кўтарадилар, аммо мажбуриятларнинг бажарилиш якунлари тўпланган чоқда, айниқса бу якунлар жуда ҳам кўнгилдагидек бўлмаганда индамай тураверадилар...

Пахта йиғим-терими қизғин бошланган ҳозирги чоқда партия ташкилотлари социалистик мусобақани шундай ташкил этишлари керакки, маҳсулотлар, хусусан пахта етиштиришни кўпайтирмоқ учун кураш умумхалқ иши бўлиб қолсин, ҳар бир звено, бригада, бўлим, колхоз, совхоз, район ва областда социалистик мажбуриятлар тўла бажарилсин, теримчилар, механик-ҳайдовчилар, тележкачилар, шофёрлар — ҳамма мусобақада фаол қатнашсин, бир кунда икки-уч кунлик норма бажаришга эришсин.

Илғор пахтакор хўжаликларнинг аъзолари ўз бурчларини яхши англаб, партия даъватига конкрет ишлар билан жавоб бермоқдалар, социалистик мусобақада ғолиблик қилмоқдалар. Натижада пахта теримида кун сайин ўзгариш бўляпти. Ҳозир ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан беш процент кўп пахта тайёрланди. 50 процент майдондаги ғўзалар дефолиация қилинди. Сирдарё, Андижон, Фарғона ва бошқа областларда бу иш энг яхши агротехника муддатида туталланди. Республика бўйича дефолиацияни узоғи билан 15 сентябргача тўла тугаллаш чоралари кўрилиши, партия ташкилотлари бу ишни ўз назоратига олишлари керак. Чунки дефолиациянинг сифатли ўтказилиши машиналарда 2 ярим миллион тонна «оқ олтин» териш тақдирини ҳал қилади.

Пахта далаларимизда 30 мингга яқин терим машиналари ишлайди. Демак, ўтган йилдагидан икки мингта кўп «зангори кема»га эгамиз. Қатор районлар, колхозлар ва совхозлар теримда қўл кучи ишлатмасдан ҳамма ҳосилни машиналарда саранжом-саришталаб олиш ташаббуси билан чиқдилар. «Голодностепстрой»га қарашли совхозлар 300 минг тонна пахтанинг ҳаммасини машиналарда териб олиш учун курашмоқдалар. Бу эса фурсатдан ютиш, ҳатто маблағни тежаб қолиш имкониятини беради, терим тез тугалланиб, сорт яхшиланади, кўплаб қўшимча даромад олинади. Совхозлар ўтган йили давлатга 75 миллион сўм соф фойда берган эди, 1973 йилда 100 миллион сўм соф фойда олиш кўзда тутилмоқда. Пахта теримининг тезлатилиши шу мақсадга эришувнинг бош омилидир.

Дефолиация вақтида ўтказилиши туфайли Андижон, Бухоро, Қашқадарё, Сурхондарё, Фарғона областларида машина терими ўтган йилдагидан 10-12 кун олдин бошланди. Илғор механизаторлар шу кунгача 150-200 тоннадан пахта терди. Андижон область Ленин районининг меҳнаткашлари ҳали машиналар ишга туширилмай туриб кунига йиллик планнинг 4 процентига етказиб пахта тайёрламоқдалар. Машиналар ишга туширилиши билан планни сентябрь ойининг учинчи ўн кунлиги бошида бажариш, теримни уюшқоқлик билан ўтказиш, гектаридан 45 центнердан хирмон кўтариш учун курашмоқдалар. Районда ҳамма терим машиналари, подборщиклар, кўсак узиш, чувиш агрегатлари шайлаб қўйилган. Ленин об-ҳаво ва иқлим жиҳатдан бир хил бўлган қўшни районларда ҳали терим қизитилган эмас, ҳеч қандай асоссиз равишда сусткашликка йўл қўйиляпти.

Теримда уюшқоқлик, онгли интизом ўрнатилиши, ҳар ким ўз участкасида масъулиятни тўла ҳис этган ҳолда ишлаши зарур. Афсуски, айрим районларда вазият тўла ҳисобга олинмаган ҳолда, эскича услуб билан иш тутиляпти, очилган пахтани пешмапеш териб олиб, тайёрлов пунктларига жўнатиш, сортнинг юқори бўлишини таъминлаш чоралари кўрилмаяпти. Янгийўл районида пахта терими бошланганига анча бўлди, терилган пахта жойларда уюлиб, чангга қоришиб ётибди. Район партия комитети ва район ижроия комитетининг раҳбарлари тегишли чора кўрмаяпти. Район хўжаликларида теримнинг дастлабки кунлариданоқ уюшқоқсизлик, интизомсизлик ҳоллари юз беряпти, партия ташкилотларининг ташкилотчилик-тарғиботчилик роли сезилмаяпти.

Республикамиз механик-ҳайдовчиларининг мамлакатимиздаги барча пахтакорларга қарата ёзган ва КПСС Марказий Комитети мақуллаган мактуби пахта йиғим-терими даврида ҳаммамизнинг жанговар программамиз бўлмоғи лозим, ҳар бир механизатор шу мактуб асосида конкрет мажбурият қабул қилмоғи, унинг ижроси махсус ён дафтарчасига ёзиб борилмоғи лозим. Мусобақага ҳар беш кунда якун ясалсин, ғолиблар рағбатлантирилсин, орқада қолаётганлар тартибга чақирилсин. Мусобақа ижроси билан кучлидир. Партия ташкилотлари буни унутмасликлари лозим.

Ҳаводан хайриҳоҳлик кутиб бўлмайди, куз кузлигини қилиб қўйиши мумкин. Партия ташкилотлари буни ҳисобга олишлари, оммавий-сиёсий, ташкилий-тарбиявий ишларни бутун чоралар билан кучайтириб, меҳнаткашлар оммасини пахта теримига тўла сафарбар этишлари, социалистик мусобақани кенг йўлга қўйишлари лозим. Илғор механизаторлар, теримчиларнинг иш методи ҳамманинг мулкига айлантирилиши лозим. Меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш дала бошига кўчирилиши керак. Дала шийпонлари плакатлар, расмлар билан қайта жиҳозланиши, «Ҳурмат тахтаси», «Кўрсаткич тахтаси» ўрнатилиб, ғолибларнинг номи ёзиб борилиши зарур.

Бу йил республикамизда пахтадан ақл бовар қилмайдиган даражада юқори ҳосил етиштирилди, гектаридан 30 центнердан хирмон кўтариш учун ҳамма имкониятлар бор. Ҳосил тақдири механик-ҳайдовчилар билан теримчилар қўлидадир. Уларнинг куч-ғайрати, шижоат ва матонатини ошириб, ҳар куни 140-150 минг тоннадан пахта тайёрлашга эришайлик! Ҳамма тармоқлар бўйича белгиланган давлат планлари, зиммага олинган мажбуриятларимизни тўла ва ошириб бажариб, социалистик мусобақанинг қудратини яна бир карра намойиш этайлик!

МЕХАНИЗАТОР—ПАХТАЗОР ДАРҒАСИ

ПАХТАЗОР ЮЛДУЗЛАРИ

Тошкент область Янгийўл районидаги Ҳамроқул Турсунқулов номли колхозда пахта йиғим-терими қизғин бошланиб кетди. Теримнинг дастлабки кунлариданоқ пахтазор юлдузлари далага отланиб, эл хирмонига этак-этак дурдона тўка бошладилар. Суратларда: (юқоридан пастга) кунига 115—120 килограммдан «оқ олтин» тераётган пахтазор юлдузлари М. Норматова, А. Аҳмаджонова ва С. Ғаниеваларни кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотолари.

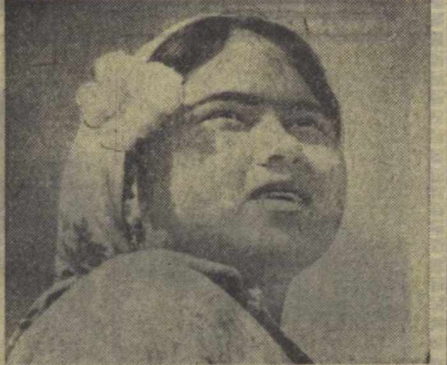

ХОРАЗМЛИК МЕХАНИЗАТОРЛАР АҲДИ

УРГАНЧ. («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Хоразм область қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгаши бўлди. Унга донгдор механизаторлар, бригада бошлиқлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, колхозлар ва совхозларнинг раҳбарлари таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР механик-ҳайдовчиларининг мамлакатдаги барча пахтакорларига мактуби ва область механизаторларининг вазифалари тўғрисида область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи И. Сатторов доклад қилди.

Нотиқлар КПСС Марказий Комитети республикамиз механик-ҳайдовчилари ташаббусини маъқуллаганлиги Хоразм қишлоқ меҳнаткашларининг ғайратига-ғайрат қўшганлигини таъкидладилар. Область бўйича жами ҳосилнинг камида 60 процентини машиналар билан териш, ҳар бир терим агрегатининг унумли ишлашини таъминлаш юзасидан аниқ режалар белгиланди. Кенгашда Ўзбекистон КП Хоразм область комитетининг биринчи секретари М. Худойберганов сўзга чиқди.

ЗВЕНОЛАР РАПОРТИ

КИРОВ РАЙОНИ. (Телефон орқали олинди). «Искра» колхозининг миришкор пахтакорлари районда биринчи бўлиб пахта теримини бошлаган эди. Ниёзали Аҳмедов бошлиқ бригаданинг Алибой Пирматов звеноси пахта тайёрлаш йиллик планини бажарганлиги тўғрисида ғалаба рапортига имзо чекди. 15 гектар тошлоқ майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнердан уруғлик пахта етиштирилди. Звено аъзолари ҳосил чўғини ҳисоблаб чиқиб, гектаридан яна 13 центнердан пахта етиштириш ва ҳосилдорликни 40 центнерга етказишга қарор қилдилар.

Шу колхознинг Сайфиддин Қўчқоров бошчилик қилаётган бригадасида Эргашали Қўлдошев, Абдуҳамид Ғаниев бошлиқ бригадада — Тўйчивой Норматов бошлиқ звенолар ҳам маррага етдилар. Бу звеноларда гектар бошига 25-30 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтарилди.

500 ТОННАЧИЛАР

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). КПСС Марказий Комитети маъқуллаган Ўзбекистон ССР механик-ҳайдовчиларининг мамлакат барча пахтакорларига мактуби Ромитан районн механизаторларини янги зафарларга руҳлантирмоқда. Район механик-ҳайдовчилари мазкур мактубни зўр қизиқиш билан муҳокама қилмоқдалар ва зиммаларига оширилган мажбурият олмоқдалар. Икки мусобақадош хўжалик, «Октябрь 50 йиллиги», «Ромитан» совхозлари механизаторлари зиммаларига оширилган мажбурият қабул қилдилар. «Ромитан» совхозидан А. Ҳамроев, С. Шарипов, «Октябрь 50 йиллиги» совхозидан Ҳ. Султоновларнинг ҳар бири аввалги 350-400 тонна ўрнига мавсумда 500 тоннадан пахта териш ҳақида янги мажбурият қабул қилдилар.

Республика механик-ҳайдовчиларининг мактубида номи тилга олинган Свердлов районидаги Ҳамза номли колхознинг машҳур механизатори Қ. Муҳамедов машина теримида карвонбошилик қилмоқда. У бултур агрегатни моҳирлик билан бошқариб 1 кунда 20 тоннага қадар пахта терган эди. Ташаббускор механик-ҳайдовчи бу йил кунлик суръатни бундан ҳам ошириш ва мавсумда эл хирмонига 500 тонна дурдона тўкиш ниятида енг шимариб пахтазорда жавлон уряпти. Область механизаторлари бу йил ялпи ҳосилнинг 225 минг тоннасини пўлат этаклардан тўкиш мажбуриятини олдилар.

Т. НАЗИРОВ.

ҲАР ГЕКТАРДАН 170 ЦЕНТНЕРДАН

Тўйтепа. Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз меҳнатчилари давлатга каноп поясн сотиш юзасидан ўз мажбуриятларини Тошкент областида биринчи бўлиб бажардилар. Қайта ишлайдиган заводга 34 минг центнер ёки планда белгиланганидан олти минг центнер кўп техника хом ашёси етказиб берилди. Гектар бошига 170 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди. Қ. Йўлдошев, А. Мираҳмедов ва А. Абдураимов бошлиқ илғор бригадалар ҳар гектар ердан 180-200 центнердан ҳосил олдилар. Лубкорлар далаларни тозалаб бўлиб, келгуси йил ҳосили учун замин тайёрламоқдалар. (ЎзТАГ).

4.750 МИНГ ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1973 йил 11 сентябрга бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент хисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — бир кунда, учинчи стун — мавсум бошидан, шу жумладан машина терими: тўртинчи стун — бир кунда, бешинчи стун — мавсум бошидан.

Қашқадарё	2,11	18,92	0,64	1,62
Андижон	1,96	11,94	0,23	0,31
Сурхондарё	1,78	11,82	0,81	2,89
Бухоро	1,09	9,94	0,18	0,47
Фарғона	1,36	8,83	0,02	0,04
Наманган	1,30	5,55	0,13	0,21
Хоразм	0,69	3,25	—	—
ҚҚ АССР	0,64	2,64	—	—
Сирдарё	0,26	1,09	0,02	0,02
Тошкент	0,22	0,76	—	—
Самарқанд	0,07	0,13	—	—
Республика бўйича:	1,04	6,71	0,15	0,43

Шу жумладан ингичка толали пахта:

Сурхондарё	1,61	14,04
Қашқадарё	1,60	12,42
Бухоро	0,09	0,95
Республика бўйича:	1,49	12,28

Республика областларида дефолиациянинг бориши тўғрисида шу йил 11 сентябрга бўлган МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — дефолиация қилинган майдон (гектар ҳисобида) учинчи стун — бажарилиш проценти.

Сирдарё	181388	94,0
Тошкент	96510	74,2
Андижон	82625	71,8
Қашқадарё	46859	66,9
Сурхондарё	54820	54,8
Бухоро	53456	51,4
Наманган	40846	38,9
Хоразм	23140	33,1
Фарғона	38981	29,9
ҚҚ АССР	29258	26,6
Самарқанд	25088	21,1
Республика бўйича:	672971	54,6

РЕСПУБЛИКА ПОЛИЗЧИЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Республика қишлоқ хўжалик меҳнатчилари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини бажара бориб ҳамда деҳқончилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун ўтказилаётган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, давлатга полиз маҳсулотлари сотиш халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажардилар.

Тайёрлов пунктларига 334 минг тонна ёки ўтган йилнинг шу вақтида харид қилинганига нисбатан 92 минг тонна кўп тарвуз ва қовун етказиб берилди.

Давлатга 161,5 минг тонна тарвуз ва қовун сотиб, планни 147 процент бажарган Сирдарё области хўжаликлари полиз маҳсулоти тайёрлаш планининг бажарилишига катта ҳисса қўшдилар.

Наманган областининг деҳқонлари полиз маҳсулотлари сотиш планини 117,4 процент, Сурхондарё областининг деҳқонлари 109,1 процент, Бухоро областининг деҳқонлари 108,6 процент, Андижон областининг деҳқонлари 107 процент, Фарғона областининг деҳқонлари 101 процент бажардилар.

Пахтакор, Зомин, Сирдарё, Боёвут, Гулистон, Задарё, Бухоро, Ромитан, Фрунзе, Бўз, Гагарин районлари полиз маҳсулотлари топшириш планини анча ошириб бажардилар.

Матлубот кооперациясининг тайёрловчилари яхши ишлаб, полиз маҳсулотлари харид қилиш планини 111,3 процент бажардилар.

Мамлакатнинг саноат марказларига 201 минг тонна тарвуз ва қовун жўнатилди.

Давлатга полиз маҳсулотлари сотиш давом этмоқда.

ҚАҲРАМОН БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАННИ БАЖАРДИ

АНДИЖОН. (Жамоатчи мухбирдан). Қўрғонтепа районидаги Ленин орденли «Савай» совхозининг сут соғувчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ойзода Тўланова беш йиллик топшириқни уч ярим йилда бажариш юзасидан Андижон области сут соғувчилари ўртасида ташаббус бошлаган эди. У икки йилу саккиз ойда 278 тонна сут соғиб олиб, беш йиллик планни орттириб бажарди.

Қаҳрамон сут соғувчи шу йилнинг саккиз ойида ўзига бириктилган 25 бош сигирнинг ҳар биридан 3702 килограммдан сут соғиб олди. Ойзода Тўланова беш йиллик охиригача яна бир беш йиллик планни бажариш мажбуриятини олди.

Р. РАҲМОНОВ.

ПАХТА ТЕРИМИ ИЛҒОРЛАРИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети пахта териш ва уни давлатга сотиш юзасидан областлар, районлар, колхозлар ва совхозлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1973 йил 11 сентябргача бўлган якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини **Қашқадарё областига** (область партия комитетининг секретари ўртоқ **Ғойибов**, область ижроия комитети раиси вазифасини ижро этувчи ўртоқ **Қўйбоқаров**, область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Саидов**, совхозлар трестининг директори ўртоқ **Тошқулов**, пахта тайёрлаш трестининг бошқарувчиси ўртоқ **Рўзиев**, «Ўзсельхозтехника» область бирлашмаси раиси вазифасини ижро этувчи ўртоқ **Чубарев**, область комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Бозоров**) беришга қарор қилинди. Бу область пахта тайёрлаш йиллик планини 18,92 процент, дефолиация қилиш планини 66,9 процент бажарган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини **Андижон областига** (область партия комитетининг секретари ўртоқ **Раҳимов**, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Қаюмов**, область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Қодиров**, совхозлар трестининг директори ўртоқ **Отажонов**, пахта тайёрлаш трестининг бошқарувчиси ўртоқ **Раҳимов**, «Ўзсельхозтехника» область бирлашмасининг раиси ўртоқ **Урунов**, область комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Наганов**) беришга қарор қилинди. Бу область пахта тайёрлаш планини 11,94 процент, дефолиация қилиш планини 71,8 процент бажарган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини Андижон областининг **Ленин районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Қодиров**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Ғешабоева**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Рўзиев**, «Ўзсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Гаев**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Абдуллаев**) беришга қарор қилинди. Бу район пахта тайёрлаш йиллик планини 30,76 процент бажарган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини Қашқадарё областининг **Китоб районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Чориев**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Жонқулов**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Каримов**, «Ўзсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Мансуров**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Эгамова**) беришга қарор қилинди. Бу район пахта тайёрлаш йиллик планини 28,24 процент бажарган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи Сурхондарё областининг **Жарқўрғон районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Алматов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Боймуродов**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Маматхолов**, «Ўзсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Жўраев**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Исломов**) беришга қарор қилинди. Бу район пахтанинг ингичка толали навларини тайёрлаш йиллик планини 20,53 процент бажарган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи Қашқадарё областининг қўриқ ердаги **Ульянов районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Хўжақулов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Турсунов**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Бекмуродов**, «Ўзсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Ҳазратқулов**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Убайдуллаев**) беришга қарор қилинди. Бу район пахта тайёрлаш йиллик планини 18,58 процент бажарган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини Сурхондарё область, Шўрчи районидаги **«Ўзбекистон» совхозига** (совхоз директори ўртоқ **Ҳафизов**, партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Ҳамзаев**, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ **Шоймардонов**, комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Қурбонов**) беришга қарор қилинди. Бу совхоз пахта тайёрлаш йиллик планини 41,43 процент бажарган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини Қашқадарё область, Ульянов районидаги қўриқ ерда жойлашган **«Қашқадарё»** совхозига (совхоз директори ўртоқ **Фармонов**, партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Холов**, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ **Махсумов**, комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Гелдиев**), беришга қарор қилинди. Бу совхоз пахта тайёрлаш планини 24,71 процент бажарган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи Қашқадарё область, Яккабоғ районидаги **«Коммунист» колхозига** (колхоз раиси ўртоқ **Жумаев**, партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Шукуров**, комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ **Ниёзов**) беришга қарор қилинди. Бу колхоз пахта тайёрлаш йиллик планини 51,88 процент бажарган.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА ҚАБУЛ

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари V конференциясининг иштирокчиларидан бир гуруҳи Тошкентга меҳмон бўлиб келди. Улар 11 сентябрда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети биринчи секретари Ш. Р. Рашидов меҳмонларга республиканинг эришган муваффақиятлари тўғрисида, республика экономикаси ва маданиятининг равнақи тўғрисида сўзлаб берди. У Ўзбекистон меҳнаткашлари Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг Олмаота конференцияси ишини зўр эътибор билан кузатиб борганликларини таъкидлаб ўтди.

Ш. Р. Рашидов сўз санъаткорларига янги ижодий муваффақиятлар тилади.

Покистон делегациясининг бошлиғи Файз Аҳмад Файз, Ҳиндистон делегациясининг бошлиғи Субхаз Мукержи, Бангладеш делегациясининг бошлиғи Масҳару Ислом самимий қабул қилганликлари учун ташаккур изҳор этдилар.

Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари билан алоқа қилувчи совет комитетининг раиси, Ўзбекистон ёзувчилар союзи правлениесининг раиси К. Яшин, СССР ёзувчилар союзи правлениесининг секретари А. П. Кешоков иштирок этдилар. (ЎзТАГ).

ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ВА КАДРЛАР

Завод ишлаб чиқариш программасини бажармаппти. Хўш, бунинг боиси нима? Партия комитети, бошланғич ташкилот бунинг сабабларини аниқлаб, директор, бош мутахассислар, цех ва бўлимларнинг бошлиқлари қандай иш кўраётганлиги билан, камчиликларни бартараф қилмоқ учун қандай чораларни амалга ошираётганлиги билан жиддий суратда қизиқадилар. Корхона муваффақиятларга эришган чоғда ҳам бу нарса уларнинг эътиборидан четда қолмайди. Бу тушунарли бир ҳол: Давлат планларининг ва коллектив қабул қилган мажбуриятларнинг бажарилиши кўп жиҳатдан раҳбарга боғлиқдир.

Раҳбар кадрлар олдига қўйилаётган талаблар тўхтовсиз ортиб бормоқда. Хўжаликни юритиш интенсив методларини маҳорат билан эгаллаб олиш, бошқаришни такомиллаштириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш асосида ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш зарурлиги шуни тақозо этди. Ўртоқ Л. И. Брежнев Киевда ўтказилган тантанали мажлисда сўзлаган нутқида бундай деган эди: «Бизга социалистик формациямизнинг билимдонликини ва омилкорликни чуқур партиявийлик билан, умумхалқ манфаатлари тўғрисидаги ғамхўрлик билан қўшиб олиб борадиган ишчан кишилар керак, жуда керак. Ҳозирги хўжалик раҳбари партия иқтисодий сиёсатининг моҳиятини яхши тушуниши ва давлат миқёсида кенг кўламда фикр юргизадиган бўлиши, ишлаб чиқариш резервларидан тўла-тўкис фойдаланиши лозим».

Мамлакатимизнинг барча республикаларида ишлаб чиқаришнинг кўпгина ажойиб ташкилотчилари, омманинг истеъдодли етакчилари ўсиб етишишди. Булар чинакам большевистик масъулиятни сезиш намуналарини кўрсатмоқдалар, социалистик экономикани ривожлантиришнинг юксак суръатлари учун курашнинг олдинги сафларида бормоқдалар. Бундай раҳбарларга хос хусусиятлар нимадан иборат? Аввало, ишлаб чиқаришни чуқур билишдан, мураккаб масалаларни ҳал этишда фан ва илғор тажриба ютуқларига таяна билишдан, коллективда ишчанлик, ижодкорлик муҳитини ярата билишдан иборат. Маълумки, бутун ишни партия ташкилоти билан маҳкам алоқа боғлаб уюштирган, мутахассисларнинг, меҳнаткашларнинг фикрини эътибор билан ўрганиб, ҳисобга олаётган киши бунга кўнгилдагидек эриша олади. Янгиликни ҳис этиш, истиқболга назар солишга интилиш — совет хўжалик ходимининг ажралмас муҳим хислатидир.

Эндиликда раҳбарнинг ишчанлик ва сиёсий ҳислатлари КПСС XXIV съездининг қарорларини, тўққизинчи беш йиллик план топшириқларини амалга ошириш йўлидаги курашда синаб кўрилади. Меҳнатнинг бир маррасидан иккинчи марраси сари комил ишонч билан олға бораётган коллективларнинг фаолиятида юксак уюшқоқлик ва фидокорликни кўрсатувчи минг-минглаб мисолларни келтириш мумкин. Шу билан бирга ҳар бир соҳада ҳали орқада қолаётганлар ҳам учраб туради. Раҳбарликнинг сустлиги, кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашдаги жиддий нуқсонлар — қолоқлик сабабларидан биридир. Кейинги вақтларда кадрларга доир масалаларни муҳокама қилган бир қатор партия комитетларининг пленумларида таъкидлаб ўтилганидек, хўжалик ходимларининг бир қисми ҳаёт томонидан илгари сурилган сифат жиҳатидан янги вазифаларни бажаришга шай бўлиб чиқмади. Бу ходимларнинг баъзилари навбатдаги кичик масалаларни «ҳал этиш» учун куч-ғайратлари ва вақтларини сарф қилганлари ҳолда, туб проблемалар уларнинг диққат-эътиборидан четда қолади. Ижрони мунтазам суратда текшириб туришни йўлга қўя билмаслик, бошланган ишни охиригача етказмаслик — жиддий нуқсон бўлиб қолмоқда. Москва область партия комитетининг пленумида шундай факт келтириб ўтилди. «Егорьевский» балиқ комбинатининг директори ўртоқ Разгульнов цехларда меҳнатни ва технология интизомини ташкил этишни яхшилаш тўғрисида кўп фармойиш чиқарган, аммо уларни амалий иш билан мустаҳкамламаган. Бунинг натижасида комбинатда ишлаб чиқариш қувватларининг атиги ярмидан фойдаланилган, корхона планни бажармай келган.

Хўжалик иши услубини такомиллаштириш тўғрисида ҳар томонлама ғамхўрлик қилиш — партия комитетлари ва бошланғич ташкилотларнинг бурчидир. Бу ишни хўжалик ходимларининг ўрнини босмай, майда-чуйда ишларга аралашавермай уддабуронлик билан бажариш керак. Амалий тажрибада бундай ёрдамнинг самарали формалари ишлаб чиқилган. Масалан, илмий-амалий конференциялар, «думалоқ стол» теварагида учрашувлар ўтказилиб, хўжалик фаолияти тажрибаси умумлаштирилмоқда. Раҳбарнинг ишидаги муваффақиятлар ва нуқсонларни батафсил билиб олиш, ишни қай тариқа яхши уюштириш тўғрисида маслаҳатлашиб олиш учун унинг ҳисоботини партия комитетига ёки коммунистларнинг йиғилишида тинглаш ҳам наф келтиради. Иқтисодий таълимни яхши йўлга қўйиш, кадрларни тайёрлаш ва қайтадан тайёрлашнинг ҳамма формаларини тобора такомиллаштириш катта аҳамиятга эгадир.

Раҳбар ходимларни, шу жумладан хўжалик ходимларинң ҳам айрим жойларда тез-тез алмаштириб турадилар. Бу, яхши иш эмас, албатта. Моҳир, қобилиятли ходимларни асраш керак. Аммо ўз бурчларини уддалай олмайдиган ходимларга нисбатан қандай чора кўриш керак: Улар ўзларидан кўра яхши тайёрланган, юксак профессионал, сиёсий ва маънавий ҳислатларни эгаллаган серғайрат мутахассислар, ташкилотчиларга ўз ўринларини бўшатиб беришлари керак, албатта. Топширилган участка учун қаттиқ талабчанлик, партия ва давлат интизомини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш — ҳаётимизнинг қонунидир.

Ишонтириш, ўртоқларча танқид, амалий ёрдам — кадрлар билан ишлашнинг асосий методидир. Аммо танқиддан зарур хулосаларни чиқариб олмайдиган кишиларга нисбатан қаттиқроқ чоралар кўрилади. Яқинда республикадаги савдо-сотиқ ишларига яхши раҳбарлик қилмаганликлари, министрлик системасида камчиликларга муросачилик билан қараш муҳити вужудга келтирилганлиги, ходимларни танлаш ва жой-жойига қўйишда қўпол хатоларга йўл қўйилганлиги учун Грузия ССР савдо министри В. Тохадзе ва унинг биринчи ўринбосари М. Шихашвили вазифаларидан бўшатилди ва партия йўли билан қаттиқ жазоланди. Грузия Компартияси Марказий Комитетининг бюроси улардан ўз ихтисосларига қараб оддий ишда фойдаланишни тавсия этди.

Кадрлар соҳасидаги сиёсатда ишонч билан талабчанликни қўшиб олиб борадиган партиявий принципиаллик, шахсий масъулият билан бир қаторда коллектив раҳбарлик қилиш, — деб таъкидлаб ўтилган эди КПСС XXIV съездида, — кадрларни ўстириш ва тарбиялашнинг, бутун ишимизни тўғри ташкил этишнинг зарур шартидир. Коммунистлар тор идорачилик ва маҳаллийчилик, қолоқлик ва техникавий консерватизм, интизомсизлик ва бўшанглик, хўжасизлик ва исрофгарчиликнинг ҳарқандай кўринишларига тоқат қилолмайдилар.

Кадрлар тўғрисидаги ғамхўрлик кишиларни эътибор билан ўрганишни ва уларни тарбиялаш формалари ҳамда методларини такомиллаштиришни талаб қилади. Партия комитетлари, бошланғич ташкилотлар раҳбар ходимларни тайёрлаш, ўқитиш ва ғоявий жиҳатдан чиниқтириш ишларини яхшилаш учун тўпланган тажрибанинг энг қимматли, энг кўп наф келтирадиган самараларидан фойдаланишлари лозим. Кадрларни танлаш ва тарбиялаш — хўжалик ва маданий қурилишга партиявий раҳбарликнинг энг муҳим таркибий қисмидир.

(«ПРАВДА»нинг 10 сентябрдаги бош мақоласи).

МЕДИКЛАР КЕНГАШИ

Ўзбекистон профилактика медицинаси мутахассислар армиясининг намояндалари — гигиеначилар, санитария врачлари, эпидемиологлар, микробиологлар, инфекционистлар 11 сентябрь куни Тошкентда А. Навоий номли театр биносига тўпландилар. Республика учинчи съезди қатнашчилари кишиларнинг сиҳат-саломатлигини сақлаш соҳасида энг муҳим вазифаларни биргаликда муҳокама қиладилар. Медикларнинг мана шу мўътабар анжуманига Москва, Ленинграднинг, қардош иттифоқдош республикаларнинг таниқли олимлари келдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов қисқача нутқ сўзлаб съездни очди.

Ўзбекистонда профилактик соғлиқни сақлашнинг аҳволи ва уни КПСС XXIV съезди қарорлари асосида ривожлантириш масаласи тўғрисида республика соғлиқни сақлаш министри профессор Қ. С. Зоиров доклад қилди. Шу куни олимлар ва мутахассислар гигиенанинг турли проблемалари, касалликларнинг олдини олишда, соғлом меҳнат ва турмуш шароити яратиш учун курашда медицина ходимларининг вазифалари тўғрисида доклад қилдилар.

Съезд бир неча кун давом этади. Тўртта тармоқ секцияларида профилактика медицинасининг муҳим проблемалари муҳокама қилинади.

(ЎзТАГ).

УЛКАН ХИРМОН УЧУН

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1973 йил 11 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — жами тайёрланган пахта, учинчи стун — шу жумладан машинада терилган пахта.

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
Китоб	28,24	—
Яккабоғ	24,65	1,86
Шаҳрисабз	20,09	0,27
Чироқчи	19,34	—
Ғузор	19,12	4,96
Ульянов	18,58	1,57
Косон	15,81	5,04
Қамаши	11,88	1,26
Қарши	10,28	—
АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
Ленин	30,76	0,02
Андижон	18,64	—
Марҳамат	13,98	0,41
Избоскан	12,80	—
Хўжаобод	11,18	—
Пахтаобод	10,43	0,51
Жалолқудуқ	8,88	0,34
Балиқчи	8,56	—
Москва	8,52	—
Бўз	6,74	2,23
Қўрғонтепа	5,89	—
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
Жарқўрғон	15,47	3,78
Термиз	14,21	1,88
Сариосиё	13,83	—
Шўрчи	12,24	2,49
Денов	10,34	—
Шеробод	8,93	6,83
Гагарин	7,09	5,57
БУХОРО ОБЛАСТИ		
Қоракўл	15,65	2,12
Ромитан	15,04	—
Шофиркон	14,73	1,09
Бухоро шаҳри	12,00	—
Свердлов	10,51	0,76
Бухоро	10,08	0,01
Қизилтепа	7,77	—
Когон	6,42	0,28
Вобкент	6,15	—
Навоий	3,59	—
Ғиждувон	3,49	—
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Ленинград	12,73	—
Киров	12,17	—
Қува	10,91	—
Ўзбекистон	9,81	0,13
Охунбобоев	8,47	—
Риштон	7,68	—
Тошлоқ	6,83	—
Бағдод	6,62	—
Фрунзе	6,53	0,23
Фарғона	6,24	—
Қувасой шаҳри	5,82	—
Олтиариқ	4,29	—
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Чуст	12,77	0,36
Янгиқўрғон	12,60	—
Тўрақўрғон	6,60	2,00
Уйчи	5,37	—
Наманган	4,18	—
Поп	2,70	0,08
Норин	2,62	—
Задарё	0,85	0,03
Учқўрғон	0,39	0,07
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Боғот	4,70	—
Урганч	4,19	—
Шовот	3,47	—
Хазорасп	3,25	—
Янгиариқ	3,23	—
Хива	3,15	—
Гурлан	2,36	—
Қўшкўпир	2,31	—
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР		
Тўрткўл	7,03	—
Беруний	5,10	—
Қўнғирот	1,78	—
Хўжайли	1,78	—
Шуманай	1,47	—
Нукус	1,23	—
Ленинобод	1,17	—
Чимбой	0,73	—
Кегайли	0,51	—
Амударё	0,29	—
Тахтакўпир	—	—
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
Жиззах	6,17	0,53
Ворошилов	2,50	—
Гулистон	1,65	—
Сирдарё	1,15	—
Боёвут	0,46	—
Янгиер	0,40	—
Оқолтин	—	—
Дўстлик	—	—
Ильич	—	—
Октябрь	—	—
Мирзачўл	—	—
Пахтакор	—	—
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
Чиноз	1,91	—
Пискент	1,53	—
Янгийўл	1,39	—
Бекобод	1,20	—
Бўка	0,67	—
Урта Чирчиқ	0,40	—
Юқори Чирчиқ	0,12	—
Оққўрғон	—	—
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Пайариқ	0,77	—
Жомбой	0,30	—
Оқдарё	—	—
Булунғур	—	—
Ғаллаорол	—	—
Иштихон	—	—
Каттақўрғон	—	—
Нарпай	—	—
Пастдарғом	—	—
Пахтачи	—	—
Самарқанд	—	—
Ҳатирчи	—	—
Бахмал	—	—
Ургут	—	—

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

10 сентябрда меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советининг сессияси очилди. Область колхозлари ва совхозларида жамоат чорвачилигининг аҳволи ва уни янада ривожлантириш тадбирлари муҳокама қилинди. Тошкент область ижроия комитетининг раиси С. А. Асомов доклад қилди, қишлоқ хўжалиги доимий комиссиясининг раиси А. Н. Имомалиев қўшимча доклад қилди.

Депутатлар область ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари С. Т. Тошқуловнинг областда ер тўғрисидаги кодексга қандай риоя қилинаётганлиги тўғрисидаги докладини ҳам тингладилар.

Муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди. (ЎзТАГ).

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

Жанубий Вьетнамнинг озод қилинган районларида халқ ҳокимияти ҳаёт шароитларини яхшилашга катта аҳамият бермоқда. Ҳозир бутун эътибор аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашга қаратилган. Суратда: Куангчи вилоятида янги шоли ҳосили сақлаш учун омборларга ташиб келтирилмоқда.

ВНА — ТАСС фотоси.

ДИПЛОМАТИК муносабатлар ўрнатилди

ЖАЗОИР, 10 сентябрь. (ТАСС). Жазоир Халқ Демократик Республикаси Революцион Кенгашининг раиси Х. Бумиддин ва Габон республикасининг президенти Албер-Бернар Бонга икки мамлакат ўртасида элчихоналар даражасида дипломатик муносабатлар ўрнатилганлигини эълон қилдилар.

КУРАШГА ДАЪВАТ

ЛОНДОН, 10 сентябрь. (ТАСС). Кеча Буюк Британия Коммунистик партиясининг ижроия комитети мамлакат ишчилар синфини иш ҳақини ошириш учун курашни активлаштиришга даъват қилди. Инглиз коммунистлари Британия касаба союзларига ҳам мурожаат қилиб, Британия тред-юнионлари конгресси бош кенгашининг раҳбарлари консерваторлар ҳукумати билан музокаралар олиб борганидан кейин Британия тред-юнионлари конгрессининг фавқулодда съездини ўтказиш тўғрисида машинасозлик саноати ходимлари бирлашган касаба союзининг бош раиси Хью Скэлоннинг қилган талабини қувватлаш кераклигини айтдилар. Бу музокараларнинг якуни қандай бўлмасин, дейилади Компартия ижроия комитетининг баёнотида, иш ҳақини ошириш тўғрисида инглиз меҳнаткашларининг талабларини қўллаб-қувватлашга касаба союз ҳаракатини сафарбар қилмоқ ва консерваторларнинг халқ манфаатларига зид сиёсатига қарши ишчилар синфи олиб бораётган курашни активлаштирмоқ учун Британия тред-юнионлари конгрессининг фавқулодда съездини ўтказиш зарур.

Э. КЕННЕДИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ВАШИНГТОН, 10 сентябрь. (ТАСС). Қўшма Штатлар Сайгон режимининг суд-полиция аппаратини мустаҳкамлашга маблағ ажратишни давом эттириб, Вьетнамда урушни тўхтатиш ва тинчлик ўрнатиш тўғрисида Париж битимининг руҳини бузмоқда. Бугун сенатор-демократ Э. Кеннеди АҚШ ҳукуматини мана шундай гаплар билан айблади.

Э. Кеннедининг матбуот учун эълон қилинган баёнотида айтиладики, Сайгон режимини мустаҳкамлашга «халқаро ривожланиш бошқармасининг ва АҚШ мудофаа министрлигининг бюджетларидан камида 15 миллион доллар маблағ ажратилди» ва бунинг учун АҚШ бюджетининг «бошқа харажат моддаларидан ҳам махфий равишда қўшимча фондлар» ажратилмоқда. Сенатор уқтириб айтдики, чет давлатларга ёрдам программасидаги маблағларни бундай уятсизларча сарфлаш Вьетнамда урушни тўхтатиш тўғрисидаги битимнинг гарчи ҳарфини бўлмаса ҳам руҳини поймол қилмоқда.

Бу ердагилар Кеннедининг бу гапини ҳукуматнинг хорижий давлатларга иқтисодий ёрдам программасига қаршилик сенатда кучайиб бораётганлигини кўрсатувчи янги далил, деб ҳисобламоқдалар. Бу программа шу йилнинг охирида конгресс муҳокамасига тақдим этилади.

ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК МУСТАҲКАМЛАНИБ БОРМОҚДА

Барча соҳаларда ҳамкорликни янада ривожлантириш ва такомиллаштириш тўғрисидаги масала Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар раҳбар органларининг фаолиятида муҳим ўрин эгаллайди. Экономика соҳаси — ана шу ҳамкорликнинг асосий йўналишларидан биридир. Бирмунча кенг иқтисодий алоқаларни ривожлантириш, қардош мамлакатлар ўртасида товар оборотини тез юксалтириш, фан-техника ва ишлаб чиқариш кооперациясини жадал ривожлантириш жаҳон социализми манфаатларига мос бўлиб тушади.

Анъана бўйича куз фаслида ўтказиладиган виставка ва ярмаркаларнинг экспозицияси иқтисодий ҳамкорликни мустаҳкамлашнинг кўпгина мисолларидан биридир.

● ЛЕЙПЦИГ. Социалистик иқтисодий интеграция ютуқларини намойиш қилиш ярмарканинг энг ажойиб анъаналаридан бирига айланди. Барча қардош мамлакатларнинг Лейпцигдаги экспозицияларида бу ўзининг конкрет ифодасини топди. Масалан, СССР павильонида ингичка толали полиамид ипагини ишлаб чиқаришнинг энг янги усули кўрсатилган. Бу усулни совет ва немис кимёгарлари биргаликда ишлаб чиқишган. ГДР павильонидаги Рудольштадт химия комбинати стендида ана шу материалдан тайёрланган буюмлар кўрсатилган. Бу буюмлар ҳар икки мамлакат истеъмолчиларига ва бошқа буюртмачиларига етказиб берилади.

●ПЛОВДИВ. Социалистик иқтисодий интеграцияни кучайтириш Болгарияга халқ хўжалигини уйғун ривожлантириш имконини беради. Ярмаркадаги Болгария экспозициясининг негизи — машинасозлик бунинг мисолидир. Экспонатлар орасида СССР, Чехословакия ва бошқа социалистик мамлакатлар ёрдами билан вужудга келтирилган автомобиль корхоналарининг маҳсулоти, бошқариладиган электрон-ҳисоблаш машиналари, тишли ғилдираклар ишлаб чиқаришнинг юксак самарали усули ва шу каби нарсалар бор. 1972 йилда мамлакатнинг умумий экспортида машина ва ускуналар ҳиссаси 34 процентни ташкил этди.

● ЗАГРЕБ. Совет Иттифоқи павильонидаги махсус панно СССРнинг социалистик мамлакатлар билан доимо кенгайиб бораётган иқтисодий алоқаларини акс эттириб турибди. Шу беш йилликда Совет Иттифоқи билан Югославия ўртасида товар айирбошлаш қарийб 4 миллиард сўмга етади, яъни 1966—1970 йиллардагига нисбатан 1,5 баравар кўпаяди.

Сўнгги вақтларда Югославия Социалистик Федератив Республикаси ва бошқа социалистик мамлакатларнинг корхоналари ўртасида ишлаб чиқаришни кооперативлаштириш кенг ривож топди. Чунончи, Крагуевац автомобилсозлари Тольятти ва Варшавадаги турдош заводларнинг коллективлари билан маҳкам ҳамкорлик қилмоқдалар. (ТАСС).

«ЮМАНИТЕ» ГАЗЕТАСИНИНГ БАЙРАМИ

ПАРИЖ, 10 сентябрь. (ТАСС). «Юманите» газетасининг Париж атрофидаги Куриев шаҳарчасида икки кун давом этган анъанавий байрами кеча кечқурун ранг-баранг мушакбозлик билан тугалланди. Байрамда мамлакатнинг турли томонларидан келган юз минглаб француз меҳнаткашлари қатнашди.

«Юманите» газетасининг бош редактори Рене Андрие бугун шу газетада босилган мақоласида айтадики, бу байрам катта сиёсий аҳамиятга эга воқеа бўлди. Байрамнинг муваффақиятли ўтганлиги Франция Коммунистик партиясининг мамлакат меҳнаткашлари орасида обрўйи кучайганлигини кўрсатиб турибди. «Бу байрамга келган юз минглаб кишилар, деб ёзади Рене Андрие, бу билан партиямизга бўлган ўзларининг ишончларини, партиянинг сўл кучларнинг қўшма ҳукумат программасини амалга оширишга қаратилган сиёсатини қўллаб-қувватлаётганликларини изҳор этдилар».

Бу байрам, деб ёзади сўнгра Рене Андрие, халқаро бирдамликнинг ёрқин намойиши ҳам бўлди. Илгари ҳеч қачон бундай байрамда қардош партияларнинг ва қардош партия матбуотининг шу қадар кўп вакиллари қатнашмаган эди.

Байрам чоғида Франция Коммунистик партияси сафларига 2850 киши аъзо бўлиб кирди, коммунистик ёшлар ҳаракатига 7 минг киши қўшилди. «Юманите» газетасига ва ҳафталик «Юманите-Диманш» газетасига обуна бўлганлар сони анча кўпайди.

БИР УЙДИРМА ХАБАРНИНГ МАНБАЛАРИ

Жанубий Африкадаги «Ранд дейли мейл» газетаси «жуда кўп масалалар устида музокаралар олиб боришга тайёргарлик кўриш мақсадида» Жанубий Африка Республикаси билан Совет Иттифоқи бир-бирлари билан алоқа қилаётганликлари бизга маълум бўлиб қолди, деган хабарни босиб чиқарди.

Бу хабар нуқул уйдирма эканлигини айтиб ўтишнинг ҳожати бўлмаса керак. Бу уйдирма хабарнинг манбалари хабар мазмунидан ҳам кўриниб турибди: Бу гапни Пекинда ўйлаб чиқариб, бу ердан бошқа мамлакатлар матбуотига йўналтирганлар. Хитой пропагандасининг бунақа уйдирмалар ясаш билан шуғуллаваётганлиги янгилик эмас. Бундай миш-мишлар тарқатишдан кузатилаётган мақсад нималиги ҳам ҳаммага аён. Пекинда шундай миш-мишларни тўқиб чиқариб, Совет Иттифоқининг сиёсатини обрўсизлантиришга уринмоқдалар. Чунки, Совет Иттифоқи миллий мустақилликни мустаҳкамлаш учун, Жанубий Африка Республикасининг маъмурлари амалга ошираётган шармандали апартеидга қарши одилона кураш олиб бораётган Африка мамлакатларини ҳар доим қўллаб-қувватлаб келди ва қўллаб-қувватламоқда. Иғвогарлик мақсадида ўйлаб чиқарилган бу уйдирма Пекин советларга қарши олиб бораётган шиддатли кампания билан ҳамоҳанг эканлиги очиқ кўриниб турибди.

Пекин Советларга қарши қаратилган бу уйдирма хабарни чет ал матбуотига йўллаш билан бошқа бир мақсадни, яъни Хитойнинг Преториянинг ирқчи режими билан савдо-сотиқ қилаётганлигидан иборат шармандали фактни хаспўшлаш мақсадини ҳам кузатаётганлиги сезилиб турибди.

Ганада чиқаётган ҳафталик «Палавер» газетасининг охирги сонида «Хитой ирқчи режимлар билан ҳамкорлик қилмоқда» сарлавҳали мақола эълон қилинди. Шу мақолада Африкадаги ёш мамлакатларни сизларга биз «ҳайриҳоҳлик» қилаётирмиз, деб сўзда ишонтиришга уриниб, амалда эса Жанубий Африка Республикаси ва Родезия билан иқтисодий алоқаларни тобора кўпроқ кенгайтираётган Пекин раҳбарларининг икки юзламалиги кўрсатиб берилган. Хитой, деб ёзади «Палавер» газетаси, ҳар йил Родезиядан 70 минг тонна хром рудаси сотиб олмоқда.

Хитойнинг ташқи ишлар министри Цзи Пэнэ-фэй Англияга қилган визити чоғида, деб ёзади «Палавер» газетаси, Жанубий Африка Республикасидан ва Родезиядан стратегик хом ашё ва кончилик ускуналари сотиб олишдан Хитой Халқ Республикаси манфаатдор эканлигини уқтириб ўтди. У Лондон ва Гонконгдаги савдо фирмалари орқали махфий битимлар тузишда ёрдам беришни Англиядан илтимос қилди (Англия Жанубий Африка Республикаси ва Родезия билан жуда яхши муносабатда эканлиги ҳаммага маълум).

Г. ДРАГУНОВ,
ТАСС шарҳловчиси.

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

КИРОВ. Район хўжаликларида ғўза парвариши қизғин давом эттирилмоқда. Айни кезда теримга пухта тараддуд кўриляпти. 260 та машина ремонтдан чиқарилиб, мавсумга шайлаб қўйилди. 1500 гектар майдоннинг ҳосилини «зангори кема»ларда теришга аҳд қилган «Москва» колхозининг механизаторлари районда биринчи бўлиб теримга тайёргарлик ишларини тугалладилар. Бу йил хўжаликдаги 14 машинани 28 механизатор икки сменада бошқаради.

Ҳ. ТОЖИМАТОВ.

* * *

УЛЬЯНОВ. Ульянов номли совхознинг Ғойиб Жумаев бошлиқ бригадаси аъзолари 67 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариш учун курашмоқдалар. Шу кунларда ғўзалар қийғос ҳосил тўплаяпти, дастлабки шохларнинг кўсаклари очила бошлади. Пахтакорлар ғўза парваришини тезкорлик билан давом эттирмоқдалар.

Бригадада ҳосилнинг асосий қисми машиналарда терилади. Ҳозир ғўза баргини сунъий усулда тўктиришга тайёргарлик кўриб қўйилди.

Т. ҲОМИДОВ.

* * *

ТЎРТКЎЛ. «Совет Ўзбекистони» колхози пахтакорлари зўр ғайрат кўрсатиб ишлаб, ҳамма майдонларда юқори ҳосил етиштирмоқдалар. Социалистик мусобақада 44 центнерчилик ҳаракатининг ташаббускори Қувондиқ Кийикбоев бошлиқ бригада олдинда бормоқда. Бригадага қарашли майдонлардаги ғўзаларнинг ҳар тупида 18—20 та бўлиқ кўсак етиштирилди. Ҳосилнинг катта қисми машиналарда саранжомлаб олинади.

Х. АБДУРАЙИМОВ,
Г. ЯКУПБАЕВА.

ХАЛ қилувчи йил социалистик мусобақасига қўшилган Тошкентдаги агрегат заводининг илғор ишчиси Флюза Мустафина смена топшириқларини 160—170 процент адо этиб, пешқадамлик қиляпти. Суратда: Ф. Мустафина.

А. Тўраев фотоси.

КОММУНИСТЛАР ИШ БОШИ

СЕКРЕТАРНИНГ ЎЙЛАРИ

Шу кунларда Усмон Бегматовнинг сира тиними йўқ. Ахир, у Киров район партия комитетининг биринчи секретари, район коммунистларининг етакчиси. Елкасида оғир юки бор, масъулияти ҳам катта: район бўйича бу йил 72 минг тонналик «оқ олтин» хирмонига зафар байроғини тикиш масъулияти унинг зиммасида. Бу йил чоракам 100 минг тонналик пахта хирмони уюлса, эл-юрт олдида юзи янада ёруғ бўлади. Унинг юраги шу ўй, шу мақсад билан тепади. Буни ўйлаганда ҳамиша қалбида қуёш ёнади, яхши ният, ширин орзулар уни файзли далалар қўйнига, қайноқ қўлли бободеҳқонлар ҳузурига, ўз эгаларига олтин хазинасини кўз-кўз қилиб турган нуқразорларга чорлайди.

У бюродан кейин гоҳ машинада, гоҳ пиёда куни бўйи дала кезди. Қанча-қанча деҳқонлар билан учрашди, уларнинг қалбига қулоқ тутди, ўзи ҳам юракларига қўл солиб кўрди. Пахта териш машиналарини теримга тайёрлаш, дефолиацияни вақтида тугаллаш, дала шийпонларидаги маданий ҳаёт сингари муҳим масалалар унинг диққат-эътиборида эди. Қош қорайганда даладан қайтди.

Ўша кечаси кабинетда алламаҳалгача чироқ ўчмади. Чироқ нури қаршисида оёгидаги оқ брезент этигига чанг-тупроқ ёпишган, елкаларига гард қўнган, аммо бардам йигитнинг чақноқ кўзлари ён дафтарига тикилди. У гоҳ дафтардаги рақамларни чўтга солар, гоҳ аллақандай рақамларни яна ён дафтарига ёзиб қўярди.

У узоқ хаёлга толди. Бугун далада деҳқонлар билан учрашгандаги суҳбатлар бир-бир кўз ўнгидан ўтди. Соддадил, бир сўзли ҳар бир деҳқон билан тиллаша оладиган раҳбарларнинг садағаси кетсанг арзийди. «Бешариқ» совхозининг директори Йигитали Мелиев билан бўлган суҳбат унинг эсида. Ер илмини беш қўлдай яхши биладиган бу йигит ҳар туп ғўзадаги ҳосил чўғини ҳисоблаб чиқиб, хўжалик аҳли билан маслаҳатлашиб, зиммага олинган социалистик мажбуриятни ўзгартиришга қатъий қарор қилган эди. Партия ва ҳукуматимизнинг қарорига жавобан, гектаридан 37 центнердан эмас, 38 центнердан хирмон кўтариш, ҳосилдорликни эса 20 минг тоннага етказиш ниятида у. Тўғри, қаторда норинг бўлса, юкинг ерда қолмайди. Менинг норим — азамат ишчилар, қанотим — техника. Сўз бердикми, албатта, устидан чиқамиз, Усмонжон ака, деган эди Йигитали. Райком секретари унинг аҳди қатъийлиги ва тантилигидан севиниб кетди.

Хўш, бундай ташаббускорлар районда кам дейсизми? Жуда кўп. Бу йил райондаги бригадалар ўртасида 40-50 центнерчилик ҳаракати бошланганди. Бу ватанпарварлик ташаббуснинг бошловчилари райондаги «Искра» колхозининг Т. Собирова, Т. Росабоев, «Москва» колхозининг М. Ўролов, «Бешариқ» совхозининг О. Омонов, А. Халилов сингари ўнлаб бригада бошлиқлари бўлди. Район партия комитети бу ташаббусни маъқуллаб, хўжаликларга кенг ёйди .Мана, энди эса бу ташаббус кенг қанот қоқди. Район пахтазорларида мўлжалдагидан кўп бўлиқ ҳосил етиштирилди. Сершох ғўзаларда шиға-шиға кумуш пиёлалар ҳосил бўлди. Эгатларда миллионлаб юлдузлар порлаб тургандай. Заранг косадаги оппоқ қаймоқдай тўлиб турган, ҳар бир чаноқ деҳқоннинг бахт ва умид юлдузи, ҳаёт сурури, кийим-кечаги ва омбордаги дони бўлиб гавдаланади! Бу хазинани яратгунча озмунча меҳнат қилмади деҳқонлар. Ерга уруғ ташлаб, уни ундириб олгунча бўлган табиий қийинчиликлар, далада кунни тонгга, тонгни кунга улашлар, изтироб ва ранжлар энди ортда қолди. Қалб қўри, пешона тери билан авайлаб ўстирилган ғўзалар бугунги кунда ўз ҳосилини кўз-кўз қилиб, деҳқонга инъом этмоқда. Буни кўрган пахтакорлар қувонч билан оширилган мажбуриятлар қабул қилишяпти.

Ҳосил чўғи беҳисоб. Ҳосил тез етилиши билан бирга пахта йиғим-теримига қандай тайёргарлик кўрилди? Яна у ён дафтарига ёзилган рақамларга нигоҳ ташлади. Райондаги тўртта пахта қабул қилиш пункти янги ҳосилни қабул қилишга тайёрми? Тайёр! Колхоз ва совхозлардаги 308 та пахта хирмони, 455 та тарози, 510 та автомашина ва автоприцеплар-чи? Ҳаммаси тахт! 60 минг донага яқин этак теримчиларга тарқатилган.

Бу йил ҳам мавсумда машинага суянамиз. Суръатга-суръат қўшишда техника бизга қанот бўлиб келди. Бу йил ҳам шундай бўлади. Район бўйича 70 процент ҳосил машина бункеридан тўкилиши шарт! Бунинг учун техника мавсумга тайёрланганми? 274 та пахта териш машинаси, 67 та кўрак териш, 115 та кўсак чувиш, 10 та подбор қилувчи, 60 та юк ортувчи машиналар аллақачон ремонтдан чиқарилиб, шайлаб қўйилган.

Энди район экономикасини ривожлантириш ва терим муддатини қисқартириш машина теримисиз тасаввур қилиб бўлмаслиги кўп йиллик тажрибадан маълум-ку, ахир. Шундай бўлгач, машина терадиган карталардаги ғўза баргини сунъий усулда тўктиришни барвақт тугаллаш лозим. 11895 гектар майдондаги ғўзалар самолётлар билан дефолиация қилинади. Ғўзани дефолиация қилувчи самолёт экипажи аъзолари ўртасида ўзаро социалистик мусобақа ташкил этилган. 10 сентябрдан бошлаб район бўйича машина терими оммавий равишда бошлаб юборилди. Машина теримининг самарадорлигини ошириш учун эса ҳар бир терим агрегатига икки механик-ҳайдовчини бириктиб қўйиш, ҳар бир «зангори кема»нинг икки сменада ишлашини таъминлаш мақсадга мувофиқдир. Шунда ҳар бир терим машинасининг ўртача иш унуми 150-180 тоннаданга тўғри келади. Шундай қилинса, мавжуд машиналар билан 37 минг тонна эмас, 50 минг тоннадан ошириб пахта териш мумкин.

Пахта йиғим-терими даврида механик-ҳайдовчилар, бригада ва бўлимлар, колхоз ва совхозлар ўртасида социалистик мусобақа янада кучайтирилади. Кўчма Қизил байроқлар, «Илғор механик-ҳайдовчига», «Илғор теримчига», «Илғор прицепчига» деган вимпеллар таъсис этилди. Совхозларнинг бўлимлари ва колхозлар ўртасида ташкил қилинган кўчма Қизил байроқлар ҳар 10 кунда бир марта бериб борилади. Кўчма Қизил байроқ билан бирга, ғолиблар енгил автомашина ва бошқа нарсалар билан мукофотланадилар.

Мавсумда дала шийпони—деҳқонларнинг иккинчи уйи. Бу ерда уларнинг меҳнат қилиб, кўнгилли дам олишлари учун ҳамма шароитлар бўлади. Мавсум давомида 62 та сотувчисиз магазин, 11 кўчма дўкон, район маданият бўлимининг учта автоклуби мунтазам хизмат қилади. Болалик аёллар учун колхоз ва совхозлардаги доимий ва мавсумий боғча ва яслилар ишлаб турибди. Пахтакорларнинг саломатлигини сақлаш эътибордан четда қолмайди!

Бу ишларнинг ҳаммаси амалга тўла оширилиб, район бўйича йиллик пахта тайёрлаш плани 10 октябрда, социалистик мажбурият эса 1 ноябрда тўла бажарилади. Йиғим-теримга район бўйича 15655 теримчи, 274 терим машинаси ва 3 мингдан ортиқ коммунист сафарбар қилинади. Бу кўзлангай зафар маррасини таъминлаши турган гап!

Ана шундай фикр-ўйлар, янги режалар секретарнинг хаёлини чулғаб олганди. У хаёл риштасини бир ерга тўплаб шундай хулосага келди: пахта йиғим-теримини уюшқоқлик билан ўтказиш ва асл мақсадга эришиш учун белгиланган бу тадбирларни пахтакорлар билан ишлаб чиқиш керак...

Орадан уч кун вақт ўтди. Шайтонкўл массивида жойлашган «Москва» колхозининг бригада шийпонида район пахтакорларининг слёти бўлди. Слётда қимматли фикрлар, таклиф ва мулоҳазалар айтилди. Янги тадбирлар ишлаб чиқилиб, амалга оширилди.

...Район хўжаликларида пахта йиғим-терими бошланиб кетди. Биринчи сентябрь куни «оқ олтин» ортилган пахта карвонлари қабул пунктлари томон йўл олди. Шу куни районда бир неча бригада ва звенолар пахта тайёрлаш давлат планларини бажарганликлари тўғрисида ғалаба рапортига имзо чекишганди. Бундан Усмонжон Бегматов ҳам ўзида йўқ шод эди.

Яна оппоқ тонг отди. Усмонжон ака одамлар орасига, нуқразорларга ошиқар эди...

Ашурали АҲМЕДОВ,
Собиржон АСҚАРОВ.

КУН ТАРТИБИДА

МАКТАБГАЧА ТАРБИЯ МАСАЛАС[И]

ФАРҒОНА, 10 сентябр[ь] (ЎзТАГ). Бугун бу ерда қиш[] лоқ жойларда мактабгача тар[] бияни ривожлантириш масала[] сига бағишланган Бутуниттифо[қ] семинар-кенгаши иш бошлад[и]. Кенгашни СССР Маориф ми[] нистрлиги, Қишлоқ хўжали[ги] министрлиги, Соғлиқни сақла[ш] министрлиги, Ўзбекистон СС[Р] Маориф министрлиги, Қишло[қ] хўжалиги, Совхозлар министр[] ликлари ва Соғлиқни сақла[ш] министрлиги ташкил этди.

Ўзбекистон ССР маориф ми[] нистри С. Ш. Шермуҳамедо[в] семинарни очди.

Семинар қатнашчилари эрта[] лабки ялпи мажлисда СССР маориф министрининг ўринбос[а]ри М. И. Журавлеванинг мам[] лакат колхоз ва совхозларид[а] болаларни мактабгача тарби[я]лашни янада ривожлантири[ш] аҳволи ва вазифалари тўғрис[и]да ҳамда Фарғона область пар[] тия комитетининг биринчи сек[] ретари Ф. Ш. Шамсиддино[в]нинг «Ёш авлодни коммунис[] тик руҳда тарбиялаш вазифа[] лари тўғрисида КПССнинг XXIV съезди» мавзуида қилга[н] докладларини тингладилар.

Уч кун давом этадиган семи[] нарда мактабгача болалар му[] ассасалари ишининг назарияс[и] ва практикаси тўғрисида би[р] қанча докладлар тингланад[и]. Семинар-кенгаш қатнашчилар[и] Фарғона, Андижон ва Нама[н]ган областларидаги болала[р] боғчалари ва яслиларини бори[б] кўришади, тажриба алмашиша[] ди.

Семинар ўтказиш учун б[у] жой танлаб олинганлиги бежи[з] эмас. Фарғона области колхоз[] ларнинг маблағлари ҳисобида[н] болалар муассасаларини қури[ш] проблемаси моҳирона ҳал эт[и]лаётганлиги билан ибратлиди[р]. Областда икки йилнинг ичида[] гина 7635 ўринли 77 та бола[] лар стационар комплекслар[и] ишга туширилган, буларда[н] ташқари, ҳар йили неча юзла[б] болаларнинг мавсумий боғчала[] ри ва яслилари очилмоқда, б[у] боғча ва яслиларнинг иши ҳа[м] кўпчилик ҳолларда замонави[й] талабларга мос келмоқда.

ИШЧИЗОДАЛАР

САМОЛЁТСОЗЛАР

Самолётлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган заводимиз республикадаги энг кекса ва йирик корхоналардан биридир. Ишчиларимиз мамлакатимиз авиацияси қудратини янада ошириш йўлида ҳормай-толмай хизмат қиляпти. Катта ва кўп миллатли коллективимиз ишчилар синфининг шонли революцион анъаналарини матонат билан давом эттирмоқда. Корхонамиз меҳнат ветеранларини ҳамиша зўр ҳурмат ва эҳтиром билан тилга оламиз. Чунки улар завод қурилишида пешона тери тўккан, ишлаб чиқаришни йўлга қўйишда, цех ва участкаларни реконструкция қилишда, иш жараёнларини механизациялаштириш ва автоматлаштиришда жонкуярлик кўрсатган, ҳалол меҳнат қилиб қўллари қадоқ бўлган кишилар.

Ветеранларимиз орасида шундай ишчилар борки, уларни барча—ёшу-қари эъзозлаб, камоли-икром билан уста деб улуғлашади. Хоҳ ишда, хоҳ кўчада бўлмасин, ким ва қандай лавозимда ишламасин улар қаршисида қўлини кўксига қўйиб одоб сақлайди, Улардан билмаганларини сўрайди, ўрганади ва тақлид қилади. Шундай қилиш коллектив ўртасидаги ўзаро ҳурматнинг барча учун зарур бўлган ёрқин тимсолига айланган.

Завод маъмурияти, партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари мактаб ва билим юртларини тугатиб заводга келаётган ёшларга касб-ҳунар ўргатиш, уларда меҳнат кўникмасини ҳосил қилиш, ҳунар танлашда ёрдамлашиш, билимларини оширишда ғамхўрлик қилишга тааллуқли катта тадбирларни амалга оширмоқдалар. Шуниси диққатга сазоворки, заводга қарашли мактабларда билим олаётган ўқувчиларнинг 91 проценти ишчи ва хизматчиларимиз фарзандларидир. Завод ҳузуридаги ёшларга касб-ҳунар танлашда ёрдамлашиш кабинети ишчи сулолаларини кўпайтиришда, ишчилар сафига янги қўшилаётган ёшларга севган касб-ҳунарларини ўргатишда фидокорлик кўрсатяпти. Ёшларни ишчилар синфига қабул қилиш, ҳарбий хизматга кузатиш, ветеранларнинг узоқ йиллик меҳнат фаолиятини нишонлаш, разряд ошириш каби қувончли ва фахрли воқеаларни корхонада коллектив иштироки билан тантанали ўтказиш одат тусига кириб қоляпти.

Тантанали маросимларга ишчиларнинг оила аъзолари, қариндош-уруғлари ҳам жалб қилинади. Бу яхши самара беряпти. Ишчиларнинг ўз корхонаси, коллективига, касб-ҳунарига бўлган ихлоси ва эътиқоди ортмоқда. Ленин ордени, металл йўнувчи Иван Басамец, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Леонид Гребухин, илғор комплектловчи Обиджон Ҳакимов каби ўртоқлар номи билан довруғ чиқарган ишчи сулолалари корхонамизда алоҳида ҳурматга сазовор. Келинг, яхшиси ана шу ишчизодаларнинг бир отряди — Ҳакимовлар сулоласи ҳақида ҳикоя қилайлик.

Бундан 14 йил муқаддам Обиджон ака Ҳакимов амакиваччаси Абдурауф Юнусов билан заводга ишга келди. Уларнинг бири комплектловчи, иккинчиси тайёрловчи қилиб ишга олинди. Орадан кўп ўтмай бу меҳнатсеварлар самолётсозлик касбининг сир-асрорларини эгаллаб олишди. Смена ва ойлик топшириқларини ошириб бажаришда ўз ҳамкасбларига ибрат кўрсатиб меҳнат қилишди. Корхона коллективи уларни ёқтириб қолди. Ўша пайтда Обиджон аканинг 5 ўғли ва бир қизи бор эди. Вояга етиб қолган тўнғич ўғил — Иномжон отасининг ёнига кирди. У бўёқчилик касбини танлади. Иномжон кетидан қолган ёшлар ҳам эргаша бошлашди, Обиджон аканинг иккинчи ўғли Насибжон эса металл йўнувчилик касбини эгаллади. Шу оиланинг учинчи фарзанди Елдор ҳам 10-синфни тугатгач тўғри заводга келди. У отасига шогирд тушди. Тўртинчи фарзанд Хушторжонни тажрибали слесарь Анатолий Гребцов ўзига шогирд қилиб олди. Унинг қўли анча ишга ўрганиб қолганда ҳарбий хизматга чақиришди. Хизмат муддатини ўтаб бўлгач, Хушторжон севимли корхонасига қайтиб келди. Ҳозир у малакали ва тажрибали ишчилар сафидан ўрин олган.

1970 йилда Ҳакимовлар сулоласига яна бир ишчизода қўшилди. Бу — Обиджон аканинг бешинчи фарзанди Бахтиёржон эди. Ишчизода йигит металл кесувчилик ихтисосини эгаллади. Обиджон ака Ҳакимовларнинг сулоласи сафи йилдан-йилга кенгайиб бораверди. Унинг амакиваччалари ва тоғаваччалари ҳам бирин-кетин заводга ишга келишди. Раҳимжон Умаргалиев, Абдукарим ва Абдукамол Юнусовлар ҳам самолётсозлар номи билан машҳур катта коллективнинг фахрий аъзолари сафидан ўрин олишди.

— Мен ишчи бўлганимдан, оилам ишчилар сулоласига айланганидан, ишчизодалар, деб аталган фахрли ном олганимиздан беҳад бахтиёрман, — дейди Обиджон ака. — Бизни корхонада ҳам, маҳаллада ҳам барча ҳурмат қилади. Эҳтиром билан давранинг тўрига ўтказишади. «Самолётсозлар» деб эъзозлашади.

Ҳар кечқурун оиламиз аъзолари билан давра қурамиз. Ҳар ким ўз иши, эришган муваффақияти, эртаги режалари ҳақида гапиради. Даврамизда ҳамиша қувноқ кулги, ҳушчақчақ суҳбат, файз-тароват ҳукмрон. Эндиги навбат Баҳодиржон билан кенжатой қизимиз Дилоромхонга. Баҳодиржон ўнинчи синфни битирди. Бўш вақтларида корхона ҳузурида ташкил этилган спорт ва касб-ҳунар ўргатиш тўгаракларига қатнашиб турди. Ҳозирданоқ ишчилик касбининг ҳаддини оляпти. Дилоромхон эса 5-синфда аъло баҳолар билан ўқияпти. Ундан, «Ўқиб ким бўласан», деб сўрасангиз: «Адажоним ва акажонларимдек самолётсоз бўламан», деб жавоб беради. Ҳа, оиламиз чинакам ишчилар оиласидир. Олимжон Ҳошимов ўз мақоласида жуда ҳақ гапни айтган эди. Отаси изидан бориб, касб-ҳунар ўрганган, ишчилар сулоласини ташкил этган оилаларни ишчизодалар десак янглишмаймиз. Ишчизодалар сафига ишчизодалар қўшилаверсин. Корхоналаримизнинг ҳақиқий фидокорлари ва хўжайинлари сафи кенгаяверсин. Бизнинг истагимиз шу!

Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи — учинчи йилида кам сарф-харажат қилган ҳолда кўп ва сифатли маҳсулот етказиб бериш — ҳаммамизнинг дилимиздан чуқур жой олган. Ишхонада ҳам, кўчада ҳам, уйда ҳам суҳбатимиз ана шу масалаларга бориб тақалади. Цехлар ва участкалараро тобора қизитиб юборилаётган социалистик мусобақада ишчизодаларимиз пешқадамлар сафида бораётир. Улар кунлик топшириқларини ошириб бажариш билан бир қаторда, резервларни излаб топиб, ... Айни вақтда кўплаб ўн гирдлар етказишмоқда, янги-янги рационализаторлик таклифлари билан чиқишмоқда. Уларнинг ҳар кали ижодий меҳнатидан корхонамиз коллективи миннатдор.

Л. ПРИЛУК,
В. И. Чкалов номли Тошкент самолётсозлик заводи ҳузуридаги ёш ишчиларга касб-ҳунар танлашда ёрдамлашиш кабинетининг мудири, катта инженер.

ПАХТАКОРЛАР ХИЗМАТИДА

ЯХШИ ҲОРДИҚ — ТАНГА ОЗИҚ

Республикамизнинг азамат пахтакорлари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида «оқ олтин»дан мўл ҳосил етиштирдилар. Асосий вазифа пешана тери билан етиштирилган ана шу ҳосилни сўнгги кўсакларигача йиғиб-териб олишдан иборат.

Пахта йиғим-теримига Ўзбекистон кинематографчилари ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишга аҳд қилдилар. Ҳозирги вақтда республика кино ходимлари аҳолига хизмат кўрсатиш бўйича бирмунча ишларни амалга оширдилар. Барча кўрсаткичлар бўйича план ошириб бажарилди. Шу йилнинг саккиз ойи мобайнида 46 миллиондан зиёд қишлоқ меҳнаткашлари кино кўрсатувларидан баҳраманд бўлдилар. Фақат август ойининг ўзида 6 миллион 766 минг қишлоқ меҳнаткаши турли киноларни томоша қилди.

Барча областлар кино бошқармалари партия, совет ва комсомол ташкилотларининг яқиндан кўрсатган ёрдами туфайли аҳолига кино хизмати кўрсатиш планини ошириб бажардилар. Хозирги пайтда республика кино ходимлари ўзларининг биринчи галдаги вазифаси — пахта йиғим-терими авж олган шу кунларда аҳолига намунали кино хизмати кўрсатишдан иборат, деб ҳисобламоқдалар. Шу мақсадда, 2380 та қишлоқ кино қурилмалари ажратилди. Фарғона, Самарқанд областлари билан тузилган шартномага кўра, маршрутлар бўйича тузилган планграфикка мувофиқ 320 та кино қурилма ишлайди. Бундай план-графиклар республикамизнинг бошқа областларида ҳам жорий этилган. Уларда ҳам колхоз, бригада ва участкаларнинг ҳар бири бўйича кино кўрсатувларининг маршрутлари аниқ белгилаб берилган. Бугунги кунда кино аппаратуралари ремонтдан чиқарилган, район кино дирекцияларида алмаштириш фондлари ташкил этилган.

Тошкент область бошқармаси республикада биринчи бўлиб йиғим-терими тадбирлари планини ишлаб чиқди. Бу планда совет бадиий фильмларини, «Ўзбекфильм» киностудиясининг маҳсулотларини кўрсатишга алоҳида эътибор берилган. Шу билан бирга хроникал-ҳужжатли, илмий-оммабоп ва қишлоқ хўжалиги мавзуларига бағишланган фильмлар ҳам намойиш этилади. Чунки бундай фильмлар совет кишиларининг марксча-ленинча дунёқарашини шакллантиради, айни вақтда, улар ўртасида табиий-илмий, социал-иқтисодий билимларни, илғор тажрибаларни тарғиб-ташвиқ қилади.

Маълумки, кино — ютуқларни ҳаётга жорий этишнинг энг яқин кўмакчисидир. Айниқса, қишлоқ хўжалиги фани ва тажрибасини ишлаб чиқаришга тадбиқ этиш муҳим аҳамият касб этади.

Қишлоқ хўжалигининг барча соҳаларидаги илғор тажрибаларни пропаганда қилишда фильмлардан кенг фойдаланиш мақсадида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Кинематография давлат комитети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети президиуми, Қишлоқ хўжалиги, Совхозлар министрликлари коллегиялари ва «Средазирсовхозстрой», Озиқ-овқат саноати министрлиги қишлоқ хўжалиги фильмлари республика кино фестивалини ўтказиш ҳақида ... қарор қабул қилинди. Бу фестиваль ... йилнинг сентябридан то ноябригача ўтказилади. Фильмлар намойишидан олдин ... колхоз ва совхоз раҳбар ходимларининг, «Билим» жамияти лекторларининг суҳбатлари уюштирилади.

Оққўрғон, Чуст районлари ва Қорақалпоғистон АССР кино ташкилотларининг абонемент билетлар тарқатиш бўйича тўплаган тажрибалари диққатга сазовордир. Пахта йиғим-терими мавсумида колхозчиларга мунтазам хизмат кўрсатиш мақсадида стационар кино тармоқларининг катта қисми колхоз бригадалари дала шийпонларига кўчирилади. Киномеханик ўз ишининг моҳир устасигина бўлиб қолмай, айни чоғда у қишлоқда партия сиёсатини кенг оммага етказувчи маданий фронт жангчиси ҳам бўлиб қолиши керак. Агар киномеханик ташаббускор ва ташкилотчи бўлса у хизмат қилаётган қишлоқ аҳолиси кино кўрсатувларидан хушнуд бўлади. Аҳолига кино кўрсатиш планини муваффақиятли бажариш бўйича бошланган социалистик мусобақага қўшилган республикамизнинг илғор киномеханикларидан Қоракўл районидан А. Асадов, Свердлов районидан И. Фотиков, Шуманай районидан Д. Реимов, Сирдарё районидан Р. Темиров ва бошқалар йиллик планни муддатидан олдин бажариб, янги социалистик мажбурият қабул қилдилар. Бундай илғор киномеханиклар ... Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Кинематография Давлат комитети ва республика касаба союзи комитети томонидан фахрий ёрлиқ ҳамда қимматбаҳо совғалар билан тақдирландилар.

Ўзбекистон санъат усталари пахта йиғим-терими кезларида ҳамиша «оқ олтин» яратувчилари сафида бўлишди. «Ўзбекфильм» киностудияси кинорежиссёрлари ва сценарий муаллифлари республикамиз ҳаётининг барча қирраларини акс эттирувчи кинофильмларини қишлоқ меҳнаткашларига намойиш қилиш учун ошиқмоқдалар. Шу мақсадда улар республика областлари ва Қорақалпоғистон АССРга сафарга отланмоқдалар. Улар дала шийпонларида бўлиб, азамат пахтакорларимизга кинематографчилар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топган куннинг 50 йиллигига қандай совға-саломлар билан бораётганликлари ҳақида ҳикоя қилиб берадилар. Жумладан, Андижон ва Сурхондарё областларига «Ўзбекфильм» студиясининг директори А. Абдуллаев бошчилигидаги бригада йўл олади. Бригада составида Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, кинорежиссёр А. Қобулов, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Т. Режаматов, киноартист А. Юнусова, «Наштар» сатирик кино-журналининг редактори С. Абдуқаҳҳоровлар бор. Бошқа бригадаларга М. Алиев, М. Қаюмов, С. Муҳамедов, З. Собитовлар бошчилик қиладилар.

Бундай ижодий алоқалар фақат пахтакорларимиз учун фойдали ва қизиқарли бўлиб қолмай, айни чоғда кино усталари учун ҳам кўп янгиликлар беради. Бундай сафарлар давомида пахтакорларимизнинг мардана ва жасоратга тўла меҳнатларини кино лентасига туширишади. Бу билан улар республикамизнинг 4 миллион 750 минг тонналик «оқ олтин» хирмонига муносиб ҳисса қўшадилар.

К. ЭРГАШЕВ.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

ТАГАНКА ТЕАТРИ ТОШКЕНТДА

Кеча Тошкентда Москванинг Таганкадаги драма ва комедия театри ўз гастролларини бошлади. Мухбиримиз шу театрнинг бош режиссёри, РСФСРда хизмат кўрсатган артист, СССР Давлат мукофотининг лауреати Ю. П. Любимов билан суҳбатлашди:

ТЕАТРИМИЗНИНГ ўзига хос тарихи бор. У ҳали пойтахтимиздаги кўп театрлар орасида кенжатойларидан бири ҳисобланади. Ижодий коллективимизнинг чинакам иш бошлаганига эндигина 9 йил бўлди. 1963 йил эди. Мен Москвадаги машҳур Евгений Вахтангов номли театр қошида ташкил этилган Б. Шчукин номли билим юртида педагоглик қилардим. Ўз талабаларим билан диплом иши тайёрладик. Диплом ишига машҳур немис драматурги, коммунист, халқаро Ленин мукофоти лауреати Бертольд Брехтнинг «Сезуаналик кўнгилчанг киши» номли пьесасини танладик. Бу ўзига хос оригинал спектаклимиз томошабинларга ёқиб қолди. Кичкинагина коллективимиз бу постановкани кўп жойларда — клубларда, маданият саройларида, турли саҳналарда намойиш этди. Москванинг Е. Вахтангов номли театри саҳнасида ҳам кўрсатдик. Шу спектакль баҳона коллективимизни обрў-эътибори ошди. Уни томошабинлар ҳурмат қила бошлади. Кейинроқ, худди шу коллектив асосида мазкур театримиз ташкил топди. Мен эса шу театрнинг бош режиссёри бўлиб қолдим. 1964 йилнинг 23 феврали театримизнинг туғилган куни ҳисобланади.

Ҳозир театримизнинг репертуарида 15 та асар бор. Шулардан 6 тасини тошкентлик томошабинларга кўрсатамиз. Гастроль спектаклларимиз орасида Жон Риднинг «Дунёни титратган 10 кун» китоби асосида саҳналаштирилган спектакль бор. Худди шу асар билан гастролимизни бошладик. Тошкентлик томошабинлар Борис Васильевнинг «Бу ерларнинг тонги сокин» деган машҳур лирик повести асосида саҳналаштирилган постановкани, Андрей Вознесенскийнинг «Ангимирлар», Сергей Есениннинг машҳур «Пугачев» поэмаси асосида ишланган шеърий спектаклни ҳамда жангчи — ёзувчилар асарлари асосида саҳналаштирилган «Ўликлар ва тириклар» номли асаримизни томоша қиладилар.

Театримиз ижодий коллективи саҳналаштираётган асарлар асосан фалсафий-шеърий асарлардан ташкил топади. Биз доимо ана шу ўз анъанамизга содиқ бўлиб қолишга интиламиз. Шунинг учун бор имкониятларимизни, маҳорат ва истеъдодларимизни ишга солиб, ижод қиламиз.

Томошаларимизга марҳамат қилинг, азиз тошкентлик санъат муҳлислари!

Суратларда: 1. Б. Васильевнинг «Бу ерларнинг тонги сокин» асаридаги Федот Васков — артист В. Шаповалов. 2. Шу асардан кўриниш. 3. Брехтнинг «Сезуаналик кўнгилчанг киши» асаридаги Шен ролида артистка З. Славина. 4. Есениннинг «Пугачев» поэмаси асосида яратилган спектаклдан саҳна.

А. Гранин фотолари.

Ахборот

ХОРАЗМ

«НАВРЎЗ» АНСАМБЛИ

Гурлан райони маданият уйи қошида «Наврўз» ашула ва рақс ансамбли тузилди. Бу ижодий коллективга ишчилар, колхозчилар ва мактаб ўқувчилари орасидан етишган халқ талантлари уюшган. Концерт репертуарида замонавий ашулалар, рақслар, хоразмча халқ ўйинлари ва куйлари катта ўринни эгаллайди.

Ансамбль пахта йиғим-теримининг долзарб кунларида қишлоқ клубларида, дала шийпонларида мароқли концертлар қўйиб бермоқда. Кекса санъаткор Раззоқ Ҳасанов, «Марҳабо, талантлар!» телефестивали ғолиби Султонпошша Ўдаева, ёш раққоса Зулфия Уролова каби халқ талантларининг ижрочилик маҳорати пахтакорларни мафтун этяпти.

БОЛАЛАР УЧУН

Тўямўйинда болалар муассасалари қурилишига катта эътибор берилаётир. Кейинги вақтда 180 болага мўлжалланган учта боғча-ясли қурилиб ишга туширилди. Гидроузел бунёдкорларининг фарзандлари учун 280 ўринли болалар комбинати ва пионерлар лагери қурилиши жадал суръат билан олиб борилмоқда. Бу объектлар яқин кунларда фойдаланишга топширилади.

ЧОРВАДОРЛАР СУЛОЛАСИ

Чорвадорлик — Жуманиёз Ҳасановнинг ота-бобосидан мерос касб. Унинг ўзи тажрибали молбоқар. Номи ҳамиша «Ҳурмат тахтаси»да. Хотини Ёқутжон сут-товар фермасида соғувчи. Мусобақада олдингилар сафида бориб, ҳамкасблари орасида ҳурмат ва обрў қозонган. Ўғли Худойберган — чўпон. Ҳар 100 совлиқдан 120 қўзи олиб, чўпонларга ўрнак бўлди. Келини Лолахон билан қизи Ражабгул — илғор сут соғувчилардан, ўзаро мусобақадош.

Боғот районидаги «Победа» колхози аъзолари Ҳасановлар оиласини ҳақли равишда чорвадорлар сулоласи деб аташади.

МАЛАКА ОШИРДИЛАР

Хоразм область ва Урганч шаҳар партия комитетлари сиёсий маориф уйида иқтисодий таълим ҳамда коммунистик меҳнат мактаблари раҳбарларининг курсида ўқишлар якунланди. Тингланган лекциялар ва ўқув программаси бўйича имтиҳонлар ўтказилди. 290 киши курсни тамомлаганлик ҳақида гувоҳнома олди.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Насимийнинг 600 йиллигига

САДОҚАТ РАМЗИ

У ўз ижоди билан биринчи бўлиб озарбайжон тилида инсонпарварлик шеъриятини тиклаган ва ривожлантирган ажойиб сўз устасидир.

Унинг исми Имомаддин, адабий тахаллуси Насимий бўлиб, халқ орасида Саид Али номи билан машҳур эди. Шоирнинг ватани — ривожланган феодал шаҳри Шемахадир. Ширвоншоҳлар сулоласининг пойтахти бўлган Шемаха тарихда ўзининг шойиси, ҳунармандлик буюмлари, меъморчилик ва санъат даргоҳлари, билим юртлари, шоирлари ва олимлари билан донг таратган.

Насимий яхши билим олди. Форс ва араб тилларини мукаммал эгаллади. Математика, астрономия, табииёт, мантиқ ва фалсафани чуқур ўрганди. У ёшлигиданоқ ажойиб санъат асарлари яратган ҳунармандлар даврасида кўп бўлди. Меҳнаткаш халқ оммаси билан бўлган узвий алоқа унда феодал ҳукмдорлар, эл қонини зулукдек сўрувчи шоҳлар ва босқинчиларни мадҳ этувчи шеъриятга нафрат уйғотди.

Имомаддин Насимий ўсмирлигидаёқ форс ва араб тилларида шеърлар ёзди. Озарбайжон тилида лирик шеърлар девони яратди. Бизгача шоирнинг араб тилидаги бир неча шеърларигина етиб келган.

Шоирнинг феодал-клерикал жамиятга, ижтимоий адолатсизликка бўлган танқидий муносабати унинг лирикасида ўзининг ёрқин бадиий ифодасини топди. Шоир ўз асарларида ижтимоий тенгсизликни, феодал зулм ва истибдодни қаттиқ қоралади, инсонийликни, яхшилик ва самимийликни, маънавий софликни мадҳ этди. Жамиятда ҳукм сураётган ёвузлик ва зўравонликни, қонли босқинчилик урушларини кўриб, шоир тушкунликка тушади, ишончини йўқотади ва ҳаётнинг маънисизлигидан ноліб, ундан юз ўгиради.

Насимий дунёқарашининг шаклланишида ёшлигида таниқли озарбайжон шоири ва мутафаккири Фазлулоҳ Наимий билан учрашуви ва дўстлашуви катта таъсир кўрсатди. Шу даврдан бошлаб Насимий ижодида феодал зулмга ва нодонликка қарши норозилик, диний тўсиқлардан озод бўлган инсон қудрати ва гўзаллигини куйлаш кучаяди. Ислом руҳонийларининг талаби билан Фазлулоҳ Наимий қатл этилади. Насимий устозининг васиятига кўра ватанидан чиқиб кетади ва Туркияда яшайди.

Ўша даврнинг кўпгина шоирлари Насимийни ўзларининг устозлари деб билардилар. У эркин фикр юритувчи, мард ва бўйин эгмовчи киши эди, феодал ва диний маъмурларнинг иккиюзламалиги ва адолатсизлигини дадил қоралади. Шунинг учун ҳам у қаерда бўлмасин, ўзига кўплаб дўст орттириши билан бирга кўплаб душман ҳам орттиради. Реакцион руҳонийлар таъсири катта бўлган Туркияда ҳам Насимий таъқиб этилди. Бу ердан Сурияга ўтган шоир Халабда бошпана топди ва динга қарши, озодликни мадҳ этувчи қатор асарлар яратди.

Насимий «у дунёдаги бахт»га, жаннат ва дўзах ҳақидаги диний ақидаларга ишонмасди. Шунинг учун ҳам гўзал ҳаётни мадҳ этди ва ундан баҳра олишга чақирди. Ўз шеърларида у динни бойлик манбаи қилиб олган руҳонийларни кескин фош қилди... Насимий 1417 йилнинг бошларида қатл этилди. Диний маъмурлар шоирни худосизликда айблаб, уни ваҳшийларча қийнадилар — тириклайин терисини шилдирдилар.

Инсоннинг озодлик, бахт ва адолат ҳақидаги идеаллари тантанаси Насимий ижодининг асосий йўналиши эди. Бу хусусият Озарбайжон поэзияси, туркий тилларга мансуб халқлар поэзиясининг кейинги тараққиётида жуда катта роль ўйнади. Насимийнинг издошлари — озарбайжон, ўзбек, туркман ва турк шоирлари биринчи навбатда ана шу мавзуни давом эттирдилар ва ривожлантирдилар.

ЮНЕСКОнинг қарори билан жаҳон прогрессив жамоатчилиги буюк Озарбайжон шоири туғилганига 600 йил тўлишини башарият маданиятининг катта байрамларидан бири сифатида нишонлайди. Сентябрь ойида Бокуда Насимий кунлари ўтказилади. Ҳозир бу кунга қизғин тайёргарлик кетмоқда.

Насимийнинг чуқур гуманизми, демократик руҳ билан суғорилган поэзияси барча асрлар ва насллар ҳамиша азиз бўлиб қолади.

Мирзаоға ГУЛИЗОДА,
филология фанлари доктори.
(АПН).

ЕР ОСТИ ЛАБОРАТОРИЯСИ

Тбилисида ернинг кўтарилиш-пасайишларини ўрганиш билан шуғулланувчи Кавказда биринчи ер ости лабораторияси очилди. Океан сувининг кўтарилиш-пасайишини қуролланмаган кўз азалдан бери кузатиб келган бўлса, ер қобиғида ой билан қуёшнинг тортилиши таъсирида рўй берувчи кўтарилиш-пасайишлар ғоят сезгир асбоблар билангина қайд этилади. Аппаратларнинг аниқ ишлашига ҳеч бир нарса таъсир кўрсатмаслиги учун олимлар уларни республика пойтахтининг чеккасида чуқур ер остига жойлаштиришди. Бу ердаги бешта кенг камерада ернинг «Нафас олиши» кузатилмоқда.

— Ернинг кўтарилиш-пасайишлари ғоят мураккаб тўлқинли ҳаракатдан иборатдир, — деди кузатишлар раҳбари, Грузия ССР Фанлар академияси геофизика институтининг директори В. Балавадзе. Булар планетамиздаги кўпгина табиий ҳодисаларга сезиларли таъсир кўрсатади. Ернинг кўтарилиш-пасайишлари астрономик кенгликларни дам-бадам ўзгартириб туради. Шунинг учун ернинг кўтарилиш-пасайишларини кузатиш орқали олимлар планетамизнинг ички тузилиши, унинг айрим микрорайонлари тўғрисида янги-янги маълумотлар олишларига ёрдам беради.

(ТАСС мухбири),
Тбилиси.

КЎРГИЛИК ЭКАН

(ҲАЖВИЙ ҲИКОЯ)

Мақтаниш эмас-у, лекин ишқибозликда менинг олдимга тушадиган кимса бўлмаса керак. Футбол деган жойда ўзимни томдан ташлайман. Мамлакатимиздаги барча машҳур футболчиларнинг исм-шарифларини, туғилган йилларини ёд биламан.

Агар мабодо, фалон йили «Пахтакор» фалон команда билан нечага-неча ўйнаган, деб сўраб қолсангиз кўзимни чирт юмиб ҳисоб неча бўлганини ҳам, голларни ким урганини ҳам айтиб бераман.

Энди стадионга қатнаш масаласига келсангиз, бирорта ўйинни канда қилмайман. У яхши команда, бу ёмон команда деб ўтирмайман, ҳамма ўйинига бораверaман.

Менинг ишқибозлигим умр йўлдошимизга ёқмай қолди. Яқинда, айни футбол бўладиган куни энсамни ёмон қотирди.

Томдан тараша тушгандек:

— Шу одатингизни қачон ташлайсиз?, — деб қолдилар малика.

— Қайси одатимни, очиқ айтинг? — сўрадим мен.

— Ўзингизни ўзингиз десам, энди ўғлингизни ҳам йўлдан уряпсиз.

— Нима қилиб ўғлимни йўлдан урибман?

— Қачон қараса стадионга югурганингиз-югурган. Кап-катта одам бўлсангиз, вақтингизни бекорга сарфламай, ўшанинг ўрнига уй ишларига ёрдам берсангиз бўлмайдими?! — дедилар умр йўлдошимиз.

— Нима энди, овқатни ўзинг қил демоқчимисиз?!

— Нима қилибди, гоҳ-гоҳда овқат қилсангиз, эркакларнинг қўли ширин бўлади, дейишади.

— Бугун овқат қилсам, эртага кашта тик дерсиз?!

— Тиксангиз тикибсиз-да. Бари бир ҳам вақтингиз стадионда бекорга ўтади.

Хотинимнинг боплаб танбеҳини бериб «узиб» олмоқчи бўлдим.

— Хўб ойдин, хўб. Бир оғиз сўзингиз. Майли, мен уйда бола боқиб, овқат қилиб ўтирамай. Стадионга сиз бориб келақолинг.

— Кесатяпсизми?

— Нега энди кесатар эканман. Мана тайёр билет ҳам бор, кеча олиб қўйганман. Бораверинг.

— Майли, борсам бора қолай, сизнинг ҳам сазангиз ўлмасин, — дедилар хоним.

Мен қулоқларимга ишонмай анқайиб қолдим.

Ҳазиллашаётгандир деб ўйлаб, ўзимни овутдим. Йўқ, қай кўз билан кўрайки, хоним ичкари уйга кириб ясаниб чиқдилар.

— Нима овқат буюрадилар?

— Мошхўрда қилиб туроқолинг, — дедилар.

Кейин ўғилчаларини олиб эшик томон йўналдилар. Эшикка етганда тўхтадилар.

— Ҳа, айтгандек, дадаси, мошхўрдага шолғомдан кўп солманг, бадхўр бўлиб кетади. Чинни косада жизза бор, озгина ўшандан қўшиб юборсангиз жуда хушхўр бўлади... Биласиз-ку жизза солинган мошхўрдани яхши кўраман.

— Йўғе?! — дедим фиғоним чиқиб.

— Хўб, яхши ўтиринг.

Хоним эшикни тарс ёпиб чиқиб кетдилар.

Газабдан қалтираб ўрнимдан туриб кетдим.

Аммо овқат қилиш ҳам майда иш бўларкан. Анча уриниб мошхўрдани пиширдим.

Энди бир чойнак чой дамлаб пиёлага қуйишимни биламан, эшикнинг қўнғироғи жиринглаб қолди. Бориб очдим. Хоним билан ўғилчам кириб келишди. Иккаловининг ҳам оғзи қулоғида.

— Ада 5:1 бўлди. Бизникилар ютишди, — қичқирди ўғилчам.

— Стадионга қатнаганингизча бор экан дадаси, жуда қизиқ томоша бўлар экан, — дедилар хоним.

Хоним апил-тапил кўча кийимини уй кийимига алмаштирдилар-у қўлларини-қўлларига ишқаб гапирдилар:

— Аммо қорин деган ҳам пиёзнинг пўсти бўлиб кетди. Овқат қилиб қўйдингизми, дадаси?!

— Ҳа, қозонда турибди, қанча ҳаракат қилсам ҳам пичингдан тилимни тиёлмадим, — сузиб келайми, ёки ўзингиз эплаб сузиб ейсизми?

— Биргалашиб суза қолайлик, — дедилар хоним.

Ошхонага чиқдим. Хоним қозоннинг қопқоғини очдилар.

— Вой, мошхўрда десам мошкичири қилибсиз-да, дадаси, — дедилар хоним, кейин кўнглимни кўтарган бўлдилар. — майли мошкичири бўлса яна ҳам яхши.

Секин қозонга кўз қиримни ташласам, овқатим бўтқа бўлиб қолибди. Лекин отдан тушсам ҳам эгардан тушмадим.

— Эркак кишига суюқ ош юқ бўлармиди. Мошхўрдани ўзингиз қилиб ичаверасиз!

Овқатни сузиб дастурхон атрофига ўтирдик. Гарчи мошхўрда билан мошкичири ўртасидаги бир нарса бўлган бўлсаям бирга едик. Овқатдан кейин бир чойнак кўк чойни майдалаб ўтириб, хоним хониш қилдилар:

— Аммо сизни билганингиз билган экан, дадаси.

— Йўғе? — ўзи одат бўлиб қолибди менга ҳадеб шу сўзни такрорлайвериш.

— Ҳа-да! Бу футбол деганингиз анча қизиқ ўйин экан. Одам бир соат ярим соатга ҳамма нарсани унутиб ҳам қўяркан. Ундан ташқари стадионнинг ўзи баҳаво жой экан. Одамнинг баҳри-дили очилиб, яйраб кетади. Энди футбол бўладиган куни бирга бораверамиз, — дедилар хоним.

— Йўғе?! Унда овқатни ким қилиб ўтиради?

— Бўлмаса, бундоқ қилсак. Бир гал сиз борасиз, бир гал мен. Келишдик-а?

Бу гал ҳатто «йўғе» дейишга ҳам мажолим етмади.

Менинг олдимга тушадиган ишқибоз йўқ деганимга энди ишонган бўлсангиз керак. Чунки учига чиққан ишқибозларгина ўзининг дардини бировга ҳам юқтира оладилар.

Ҳозир уй ичимиз билан ҳаммамиз ишқибозмиз.

Р. МУХЛИСИЙ.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/IX да Ой тутилган тунда, 13/IX да Олтин девор.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 12/IX да Менинг жаннатим, 13/IX да Жон қизлар.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Привалов миллионлари (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Геркус Мантас — «ЧАЙКА» (12.00, 15.00, 18.00, 20.45), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 20.45), «МОСКВА» (12.00, 14.30, 17.00, 21.00), «ДРУЖБА» (12.00, 15.00, 18.00, 20.40).

Қизлар қасамёди — «СПУТНИК», «КОМСОМОЛ 50 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Аччиқ гуруч — «СПУТНИК» (тоқ соатларда — кундуз ва кечқурун).

Фантомас (2, 3 сериялар) — «ЎЗБЕКИСТОН» (10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 21.30).

Дайди — «КЎКЧА» (11.00, 14.00, 17.20, 20.30).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (10.40, 14.00, 17.10, 20.20).

Бошсиз чавандоз — «МОСКВА» (10.00, 19.30).

Михай ботир (2 серия) — «ДРУЖБА» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Қизлар қасамёди — «ФЕСТИВАЛЬ».

Фантомас (3-серия) — «ТЕЛЬМАН номли».

БАХТЛИ РАҚАМЛАР

СПОРТЛОТО

3, 14, 20, 29, 36, 49

УЖГОРОД ШАҲРИДА 10 СЕНТЯБРДА «СПОРТЛОТО»НИНГ НАВБАТДАГИ ТИРАЖИДА ЮҚОРИДАГИ РАҚАМЛАРГА ЮТУҚ ЧИҚДИ.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Президиуми, Физика-математика фанлари бўлими, С. В. Стародубцев номидаги Физика-техника институти, Ядро физикаси институти, Электроника институти, Математика институти ва Астрономия институти Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, профессор, физика-математика фанлари доктори, ярим ўтказгичлар физикаси бўйича проблема кенгашининг раиси Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Физика-техника институтининг ярим ўтказгичлар бўлимининг бошлиғи

Эммануил Ильич АДИРОВИЧнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласи ва қариндошларига таъзия изҳор этадилар.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, Республика медицина ходимлари касаба союз комитети ҳамда Гематология ва қон қуйиш илмий-текшириш институти дирекцияси, партия ва касаба союз ташкилотлари гематология бўлимининг мудири

Муҳамадёр Шокирович ШОКИРОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдирадилар ва марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

⊙ ФУТБОЛ ⊙ ФУТБОЛ ⊙ ⊙ ФУТБОЛ ⊙ ФУТБОЛ ⊙

ЎЗБЕКИСТОН ЧЕМПИОНАТИДА

Республика биринчилиги учун ўтказилаётган мусобақаларда иккинчи давра учрашувлари ҳам бошланди. Уч группага бўлинган ҳолда 27 команда Ўзбекистон чемпиони деган фахрли ном учун куч сарфламоқда.

Дастлабки саккиз учрашув натижаларига кўра, биринчи группада Тошкент авиация заводининг «Старт» командаси пешқадамлик қилмоқда. Ҳали мағлубиятга учрамаган бу коллектив ҳисобида 15 очко бор. Мазкур группада иккинчи ўринни Марғилон ипак комбинатининг «Меҳнат» футболчилари эгаллаб турибдилар. Иккинчи группада эса, Гулистоннинг «Мотор» командаси йигитлари 16 очко билан олдинда бормоқда. Гулистонликлар ҳозирча очко йўқотганлари йўқ. Тошкентлик тракторчилар иккинчи фахрли ўринда.

Республика кубоги совриндори бўлолган Самарқанднинг «Строитель» командаси чемпионат мусобақаларида ҳам муваффақият қозонмоқда. Бу коллектив ҳозиргача 14 очко тўплади. Пешқадамликка асосий даъвогарлик қилаётган Навоийнинг «Сўғдиёна» командаси футболчилари биринчи учрашувда мағлубиятга учраган эдилар. Лекин улар кейинги ўйинларда ўнгланиб олиб, чемпионлик учун курашда олдинги сафда бормоқда.

Группа ғолиби бўлиш иккинчи давра учрашувлари кезларида ойдинлашадиган кўринади.

А. ИМОМХЎЖАЕВ.

⊙ ФУТБОЛ ⊙ ФУТБОЛ ⊙ ⊙ ФУТБОЛ ⊙ ФУТБОЛ ⊙

Э. И. АДИРОВИЧ

Қаттиқ жисмлар ва ярим ўтказгичлар физикаси соҳасидаги энг йирик совет олимларидан бири, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг С. В. Стародубцев номидаги физика-техника институтининг бўлим мудири, профессор, физика-математика фанлари доктори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Эммануил Ильич Адирович тўсатдан вафот этди.

Э. И. Адирович 1915 йилда туғилди. Унинг илмий фаолияти 1940 йилда Москва Давлат университетини битиргандан кейин бошланди. 1949 йилда докторлик диссертациясини ёқлади.

Э. И. Адирович 1962 йилга қадар СССР Фанлар академиясининг П. Н. Лебедев номидаги физика институтида ишлади. 1962 йилда эса у Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги этиб сайлангач, Тошкентга кўчиб келади. Шу вақтдан буён Эммануил Ильич — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг физика-техника институти ярим ўтказгичлар физикаси бўлимининг доимий раҳбари бўлиб келди.

Э. И. Адирович умрининг 30 йилдан кўп вақтини совет фанига хизматга бағишлади. У номи ва иши билан кенг донг таратган атоқли олимлар орасидан муносиб ўрин олди.

Э. И. Адирович — физиканинг янги йўналишларидан бири бўлган қаттиқ жисмлар — диэлектрик электрониканинг асосчиларидан биридир. Унинг раҳбарлигида оптоэлектрониканинг физикавий негизларини яратиш юзасидан кенг кўламдаги ишлар бажарилди. У 200 дан ортиқ илмий асар ёзди. Бу асарлар орасида жумладан «Кристаллар люминесценцияси назариясининг баъзи масалалари» монографияси айниқса машҳурдир.

Э. И. Адирович Ўзбекистонда физика фанини ривожлантиришга катта ҳисса қўшди. У барпо этган физика мактабидан кўпгина юқори малакали олимлар етишиб чиқиб, улар ҳозирги вақтда республиканинг турли шаҳарларида муваффақият билан иш олиб бормоқдалар.

Ажойиб инсон, атоқли олим ва фан ташкилотчиси, ёш олимларнинг мураббийси Эммануил Ильич Адировичнинг порлоқ хотираси қалбларимизда абадий сақланади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиуми
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-математика бўлими
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-техника институти.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР

Эълонлар — 338142.
коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.
ИНДЕКС 64583.
Р. — 03672.